

NDUDO NDAH YAHN DIHVO VO JESUCRISTO CHE DIRUN SAN JUAN

¹ Cuahn che metah cuhnde iyehnse ne, a va ama ihyan che duche ye Ndudo yahn Dendiohs. Ihyan min ne, nduco ye Dendiohs Chida, ne Dendiohs ye. ² Nde nān che canān nducuahn ne, a nduco ye Dendiohs. ³ A nduco ye Dendiohs dendah ye nducuahn. Ndendi ndendita che va ne, a nduco ye dendah ye. ⁴ Ihyan min ne, a va cāde che chi ye, ndedevahn ye ihyan iyehnse, ne anduhnecā dave yahn yāhn che ri ro dave nān ihyan ne, tihcā ihyan min, te chicuahn ye ndudo yahn Dendiohs ihyan. ⁵ Quechica ye vān ihyan nunde, chicuahn ye ihyan, ne andahre nahن ndāhco ndiya ihyan chahn vederihquentiyon yahn ye, ate hua chicha ye, te vederihquentiyon yahn ye ne, anduhnecā dave yahn yāhn che rendihco dave nān che man.

⁶ Ama yune ne, tendahnnun Dendiohs ama ihyan che duche ye Juan, ⁷ cāh ye vederihquentiyon ihyan che cuahndudo ye ndudo yahn ihyan min che a va cāde che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehnse, cāva che cahnevan nducoycā ihyan, ne cotahno ye. ⁸ Juan ne, ndiyu mān ye che ndedevahn ye ihyan iyehnse, te vederihquentiyon che quenan cuma ye ne, che cuahndudo ye yahn ihyan min che a va cāde che chi ye. ⁹ Ro che quechica Juan cahndudo ye ne, a cochi nino ro che cuanan ntiiyon yahn ihyan min che cacuahn

ye nducoyaca ihyan iyehnse nduhcq che nahn Dendiohs che runecade cuahitechica ye.

¹⁰ Ihyan min che duche ye Ndudo yahn Dendiohs ne, ndaq ye iyehnse, ne andahre nduko ye Dendiohs dendah ye iyehnse, ate ihyan iyehnse ne, chacondah vedame ye ihyan. ¹¹ Ndq ye muhn iyehnse cuh che dendah man ye, ate ihyan nacion yahn ye ne, chacondah vedame ye ihyan. ¹² Me ihyan che nevahneun ye ihyan, chitahno ye ihyan ne, numacuahn vederihquentiyon yahn ye, ndahco ye ihyan chahn tah Dendiohs, nedin daya ye ihyan. ¹³ Ihyan chahn ne, chi daya Dendiohs ihyan, ndiyu qava ndata yahn ye, nde huane yahn che tihc naahn indihte yahn ye, te man Dendiohs nedin daya ye ihyan.

¹⁴ Ihyan min che duche ye Ndudo yahn Dendiohs ne, ndo ye nduhcq ihyan iyehnse, ne quechica ye neve nduyo van nuhn. Ndihchero nuhn che ama yudo vederihquentiyon quenan cuma ye, ne tumacadino nuhn che Daya Dendiohs Chida ihyan. Metah nde ama ihyan nduhcq ye. Ama chahte vedeyahino quenan cuma ye man, deman ndudo cuaco chicuahn ye man. ¹⁵ Ama yune ne, rahn Juqan yahn ihyan min tuhca:

—A ihyan tih che rente yahn ye ro menan me cuahn che rahn ri nchuhn che cochi ama ihyan che tahque chahte vederihquentiyon quenan cuma ye che co u, te a va ye nde ro che metah cuhnde iyehnse.

¹⁶ Ihyan min ne, numacuahn vederihquentiyon chahte yahn ye, redin yahino ye nducoyaco vo.

¹⁷ Ihyan min ne, Dihvo vo Jesucristo, che dechuh Dendiohs ihyan, chicuahn ye Ndudo yahn ye man,

yahn vedeyahino yahn ye mān, ne chemin ne, tahque yudo che co vederihquentiyon che dirun Moisés. ¹⁸ Nde ̄ama ihyan, hua ndihche ye Den-diohs Chida. Ate Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che Dāya mān ye, che ̄ama yahino ye ne, a ihyan min che chicuahn ye uvo tācā ye.

Juan Bautista ne, rāhn ye yahn Dihvo vo Jesucristo

¹⁹ Ama yune ne, sahn ndinān yahn nación yahn Israel che vate se yan Jerusalén ne, dechuh se ̄ama o chidocuyan ndinān mān, sahn levita che redin se cudādo nān ta mān, che chahn se tumerune se Juān deh vederihquentiyon quenan cuma ye.

²⁰ Juān ne, rāhn cuāco ye ri ye sahn chahn:

—U ne, ndiyu ihyan min che a va cāde che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehnse.

²¹ Tumerune se ihyan:

—¿Duh ndih tuhme ne? ¿A ndih che profeta Elías ne?

Ndahconan Juān yahn se:

—Ndiyu u.

Tumerune tun se ihyan:

—Tuhme, ¿a ndih ihyan profeta che a va cāde che chi ye ne?

Ndahconan Juān yahn se:

—Ndiyu u.

²² Ndaconan tumerune se ihyan:

—¿Deh vederihquentiyon quenan cuma ne ne?, te va che necāh cuande nuhn ihyan ndinān yahn nuhn che tahve ye nuhn. ¿A hua co cāhma ne co ne nuhn deh ntion quechica ne ne?

²³ Ndahconan Juān yahn se:

—Ntiyon che quechicá ne, che rahndudó yahn nañ che metah duhva nduhcqä che dirun ihyan profeta Isaías tuhcä: “Cuihcoyán nchuhn chedave yahn ne cäva che nevahnecun ne Dihvo vo cuahn che ndä ye.”

²⁴ Sahn ndinan che dechuh se sahn chahn ne, fariseo se. ²⁵ Rahn se ri se Juān:

—Nducote ndiyu ndih ihyan min che a va çäde che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehnse, nde huane Elías, nde huane profeta min ne, ¿deh cuande che rehdenune ne ihyan tuhme?

²⁶ Ndaħconan Juān, ne rahn ye ri ye sahn:

—Ntiyon che quechicá ne, che rihcoyán chedave yahn ihyan cäva che nevahnecun ye Dihvo vo, ne chemin che rehdenuné ihyan. Ihyan min ne, quechica ye nación yuhn vo, ne nde hua rendiħħche nchuhn ihyan. ²⁷ A va ye nde ro che metah cuhnde iyehnse, ne a va çäde che chi ye tah cuahn adive che co u. U ne, nde hua rigonun chihvē cäva che có mare ama sahn decähya yahn ye.

²⁸ Ro min ne, quenan Juān rehdenune ye ama cuan nañ che duche Betábara, chihto ico Jordán, lədo cuahn nañ che riquendah yahn. Min che chahn sahn chahn tumerune se ihyan.

Juān Bautista ne, rahn ye yahn Dihvo vo Jesucristo che a ihyan min che nedihve ye nunde yahn ihyan iyehnse

²⁹ Tama ro me ne, ndä nino Dihvo vo, ne cuahn che ndihchero Juān ihyan ne, rahn ye ri ye ihyan che chenun ye min:

—Condihche nchuhn. A ihyan tih che dechuh Dendiohs ihyan. Nduhcä ama itecuche lihn che

co te vedino c̄ava nunde yahn ihyan ne, tihc̄a ye, c̄ahco mendāhn ye ihyan coh ye, nedihve ye nunde yahn ihyan iyehnse. ³⁰ A ihyan tih che renté yahn ye ro min cuahn che tuhc̄a ráhn: “Cochi ama ihyan che tahque chahte vederi-hquentiyon quenan cuma ye che co u, te a va ye nde ro che metah cuhnde iyehnse.” ³¹ Ro menān me ne, nde hua devanó che a ihyan tih, ihyan che a va c̄ade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehnse. Ate nducote a devanó che va che chi ye ne, chemin che rehdenuné ihyan nación yuhn vo Israel, c̄ava che cuahteyān ye, ne nevahnecun ye ihyan.

³² Namin ráhn Juān ri ye ihyan chahn:

—Ndihcheró Vaco Ndah yahn Dendiohs, nduhc̄a ama icui, chiya, ne quenun ihyan tih. ³³ Ro menān me ne, nde hua devanó duh ihyan che a va c̄ade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehnse, ate Dendiohs, ihyan min che dechuh ye u c̄ava che cuehdenuñé ihyan yan ne, ráhn ye ri ye u: “Ihyan che ndihcherero che co Vaco Ndah yáhn, conun ihyan ne, a ihyan min che din ye che conun Vaco Ndah yáhn ihyan yáhn.” ³⁴ Mān ne, a ndihchē ihyan, ne ráhn rí nchuhn te Dāya Dendiohs ihyan.

Ihyan che chinduco ye Dihvo vo Jesucristo cuahn che canān din ye ntíyon yahn ye

³⁵ Tāma ro me ne, a min tun quenan Juān nduco o ihyan che rinduco ye ihyan. ³⁶ Ura min ne, ndihcherero ye che chuh Dihvo vo, ne ráhn Juān ri ye ihyan chahn:

—A ihyan tih che dechuh Dendiohs. Nduhc̄a ama itecuche lihn che co te vedino c̄ava nunde yahn ihyan ne, tihc̄a ye, te c̄ahco mendāhn ye

ihyan coh ye, nedihve ye nunde yahn ihyan iyehnse.

³⁷ Chihnevan ihyan che o chahn che tihcä rahn ye, ne cuahn ye cuah̄n nān cuahn Dihvo vo cāva che conduco ye ihyan. ³⁸ Ndaconan Dihvo vo, ndihchero ye ihyan chahn, ne tumerune ye:

—¿Deh renuhn nchuhn?

Ndahconan ihyan chahn yahn ye:

—Ihyan Ricuahn, nuhn ne, cochi nuhn, te nahm ndihchero nuhn ti vāco ne.

³⁹ Rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cuhn vo nduco nchuhn, ndihchero ne.

Tuhme cuahn ihyan chahn nduco ye nān che quenan ye, ne nducote a ri tenduh nān rahco cun a chino ura min ne, chahtenan ye nduco vih.

⁴⁰ Ama cha ihyan chahn ne, duche ye Andrés, dihno Simón Pedro. ⁴¹ Ihyan min ne, cuahn che ndāca ye min ne, dinoca chahn ye chinuhn ye dihno ye Simón, ne cuahn che ntāca vih ye ne, rahn ye ri ye ihyan:

—Ntāca nuhn ihyan min che Mesías.

Ihyan nación yahn Israel ne, rahn ye “Mesías” yahn ihyan min che a va cāde che chi ye ndede-vahn ye ihyan iyehnse.

⁴² Ndetāhno quenda ye dihno ye nān quenan Dihvo vo, ne cuahn che ndā ye ne, rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Di ne, doche Simón, dāya Jonás, ate mān ne, ndāhcó che doche Cefas —che nahm cāhma Pedro.

*Dihvo vo Jesucristo ne, yāhve ye Felipe nduco
Natanael cāva che conduco ye ihyan*

43 Cuahn che a chi cun ro min ne, tahn nun Dihvo vo ama ihyan che duche ye Felipe, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Cuhn vo, condoque u.

Tuhme cuahn Dihvo vo nduco ihyan che rinduко ye ihyan estado yahn Galilea. **44** Felipe ne, yan Betsaida yan vaco ye. Dama yan vaco ye nduco Andrés man, Pedro man. **45** Ura che cuahn Felipe ne, chinuhn ye ama amigo yahn ye che duche ye Natanael, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Ntaca nuhn ihyan min che dirun Moisés man, ihyan profeta man, yahn ye. Ihyan min ne, duche ye Jesús daya José. Nazaret yan vaco ye.

46 Rahn Natanael ri ye Felipe:

—Taca che yan min quendah ama ihyan che cochihve ye?

Ndahconan Felipe yahn ye:

—Cuhn vo ndoque, ne ndihchero man.

47 Cuahn che nda ihyan chahn min ne, nte Dihvo vo yahn Natanael, ne rahn ye:

—Ihyan cuh che cuaco ne, redin yahn che cahmo vo yahn ye che ihyan nación yahn Israel ihyan, te hua o nan o chende ye.

48 Cuahn ino Natanael, ne rahn ye:

—Taca che a rendihche ne u?

Ndahconan Dihvo vo yahn ye:

—Ndihcheró di nde ura che metah yahve Felipe di, ura che ve min man yahn higo me, ne a checad-inó nduhcq*a* ihyan di.

49 Tuhme rahn Natanael ri ye ihyan:

—Ihyan Ricuahn, ndih che Daya Dendiohs, ndih che Rey yahn nación yuhn vo Israel.

50 Rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Chitehne u, yahn che ráhn rí di che ndihcheró di mān yahn higo me mān, yahn che checadinó nduhcqá ihyan di mān, ate ráhn rí di te nde hua cāhn ine cāva chemin, te comān ndihchero vederihno che tahque rahte ca.

⁵¹ Namin ráhn ye ri ihyan chahn:

—Cuäco ráhn rí nchuhn te cuhnde ro vederihquentiyon chahte yahn Dendiohs che te ye quenan cumá, ne anduhneca ndete che condah vahchetero, ndihchero ne u che rinducó nducoyaca ihyan, che cuahn cochi ángel yahn ye nán.

2

Vihco che rihnevaco ihyan yan Caná, estado yahn Galilea

¹ Cuahn che a co ino ro che chinduco Felipe man, Natanael mān, Dihvo vo ne, chihnde ama vihco che rihnevaco ihyan, ama yan che duche Caná, estado yahn Galilea. Chaco Dihvo vo ne, a quenan ye min. ² Namin Dihvo vo nduko ihyan che rinduco ye ihyan ne, yahve ihyan che redin vihco me ihyan cāva che cāhn ye conduco ye. ³ Cade mendahn vihco me ne, a chihno vino, ne ráhn chaco Dihvo vo ri ye ihyan:

—A chihno vino yahn ihyan sih. ¿A hua conen tah ihyan?

⁴ Ate ráhn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Chacó, metah deh cuande che cahma ne nducó yahn vino, te metah ndaqá ura che cuhnde ro vederihquentiyon che quenan cumá.

⁵ Tuhme ráhn chaco ye ri ye sahn che chenan se rinan se nān vihco me:

—Codinahn nchuhn nducuahn che cahcantiyon ye.

⁶ Min vate an chite rahte che deman tu ndi ndah. Chite chemin chan ne, che retoh ihyan nación yahn Israel, rih ye nune che renano ye dehtenduh cava che co vihco nduhca costumbre yahn ye. Queri ama chite chemin chan ne, rahn tenduh ama ciento litro nune. ⁷ Rahn Dihvo vo ri ye sahn chahn:

—Cuedecuto nchuhn nune chite che tihchan vate tan.

Cuahn che a chihno decuto nahm se chite chahn ne, ⁸ tuhme rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Man ne, cuetendah nchuhn tah, ne cah ne ndaco ndihte.

Dinahn sahn chahn, ⁹ ne cah se ndaco ndihte me, dechihñ ye. Nune me ne, a ntaconda vino, nde hua devano ndaco ndihte me ti chica, atenan sahn chahn. Tuhme cah ye sahn che rihnevaco me, ¹⁰ ne rahn ye ri ye sahn:

—Nducoyaca ihyan che redin ye vihco ne, dinoca vino ndah recah ye, ne cuahn che a ya ndih ihyan ne, recah ye vino ndere. Me di ne, ¿dehra cuande che denderen che redin, nde man tendah vino ndah?

¹¹ Tihca chi che canan din Dihvo vo vederihno, min yan Caná, estando yahn Galilea, chihco ro ye che ama yudo vederihquentiyon che quenan cuma ye, ne ihyan che rinduco ye ihyan ne, chitahno ye ihyan. ¹² Chihno min ne, cuahn Dihvo vo yan Capernaum nduco chaco ye man, dihno ye man, ihyan chahn che rinduco ye ihyan man, ne min chahtenan ye nduco vih neve ro.

Dihvo vo Jesucristo ne, ndetendah ye sahn che rendihcue se dehtenduh, chenun se chete yaco

¹³ Cuahn che a ndaq nino vihco ro yudo che renun van ihyan nación yahn Israel ne, cuahn Dihvo vo yan Jerusalén. ¹⁴ Cuahn che ndaq ye min ne, cuahn ye chete yaco chahte, ne min chenun sahn che rendihcue itenine man, sahn che rendihcue itecuche man, sahn che rendihcue icui man. Namin min chenun sahn che rendahcorun tume, vate se nan mesa yahn se. ¹⁵ Tuhme din chine ye ama ndi ihyo, ne nduco chemin ndetendah ye sahn chahn chete yaco, nde nduco itenine yahn se man, itecuche yahn se man. Me sahn che rendahcorun tume chahn ne, chih muhn chih min ye mesa yahn se, chihtera ye tume me ndiyahn. ¹⁶ Me sahn che rendihcue icui chahn ne, rahn ye ri ye sahn:

—¡Cuahn nchuhn cuahn chevah nduko dehtenduh yahn ne! ¡Hua tuma ne yaco yahn Chidá cava che ndihcue ne dehtenduh yahn ne!

¹⁷ Ura min ne, ntq tin ihyan che rinduco ye ihyan nduhcq che a ndirun yahn ye nan Ndudo yahn Dendiohs tuhcq: “¡Ama yahinó yaco yahn ne! ¡Hua cuahneçún che ndere din ihyan, cuahnenun ye chete!”

¹⁸ Sahn ndinan yahn nación yahn Israel che redin se cudadó min ne, rahn se ri se Dihvo vo:

—Codin ama vederihno, ndihchero nuhn, cuhnde ro deh vederihquentiyon che quenan come che tihcq redin.

¹⁹ Rahn ye ri ye sahn:

—Ndete che ndahtera nchuhn yaco cuh ne, cuihno ino ro ne, nedin numá.

²⁰ Tuhme rahn se ri se ihyan:

—O raco an nduyo chendah ihyan, che dendah ye yaco cuh, ¿a rahque che nduco ino ro no nedin nome?

²¹ Sahn chahn ne, hua chenahn se. Rahnco se che yahn yaco che nti min che tihcā rahn ye. Ate rahn ye yahn man ye, ndiyu yahn yaco. ²² Nda ro che ndedetuhche Dendiohs ihyan vān tenāhn ne, tuhme ntā tin ihyan apóstol yahn ye yahn che tihcā rahn ye, ne chitahno ye Ndudo yahn Dendiohs, chenahn ye che nduco ndudo che tihcā rahn ye ne, conahn che va che ntuche ye vān tenāhn.

Dihvo vo Jesucristo ne, a devano ye deh che rendedecadino ihyan

²³ Numanahn che quenan Dihvo vo yan Jerusalén ro yudo me ne, ama yahn ihyan chitahno ye ihyan, yahn vederihno che din ye.

²⁴ Ate Dihvo vo ne, hua chichahtino ye ihyan chahn, te a devano ye nduhchan ihyan iyehnse, rendacorun ye vederendedecadino yahn ye.

²⁵ Hua rendotenan ye che cāhma ihyan nduco ye tāchan ye, te a man ye devano ye deh che rendedecadino queri ama ihyan.

3

Nicodemo ne, chendihchero ye Dihvo vo Jesucristo

¹ Chihnde ama ihyan, partido yahn fariseo, che duche ye Nicodemo. Ihyan min ne, nduco ye vān ihyan ndinān yahn ihyan nación yahn Israel.

² Tuma ye ama vino, chahn ye chendihchero ye Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Ihyan Ricuahn, a devano nuhn che Dendiohs dechuh ye ndih c̄ava che cacuahn ne nuhn, te nde ama ihyan hua co din ye vederihno che redin ne, ndete che hua nduco Dendiohs ihyan.

³ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Cuaco ráhn rí ndih te c̄ava che nedin yahn Dendiohs ihyan, c̄ahcantiyon ye ihyan ne, va che cuahteyān ye quenuma ra.

⁴ Cuahn ino Nicodemo chi, ne rahn ye ri ye ihyan:

—¿T̄aca chemin? ¿T̄aca co ndonun ama ihyan che a ndico ye chete chaco ye c̄ava che ndaconan cuhndeyān ye?

⁵ Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Cuaco ráhn rí ndih te ne, atenan ihyan che din Vaco Ndah yahn Dendiohs che ndacorun vederendedecadino yahn ye, ndo ye ihyan ra, cuedenune ye ne, atenān ihyan chahn che nedin yahn Dendiohs ihyan, c̄ahcantiyon ye ihyan. ⁶ Daya ihyan iyehnse ne, ihyan nunde. Ate ihyan che redin Vaco Ndah yahn Dendiohs che rendacorun vederendedecadino yahn ye, rendo ye ihyan ra ne, quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan. ⁷ Hua cahn ino ne yahn che rahn rí ndih: “Nducoyaca ihyan, nahñ che ndacorun vederendedecadino yahn ye, ndo ye ihyan ra.” ⁸ Yuhne ne, rano muhn min, ne andahre rihnevan ne, ate hua devano ne ticuahn rechi, nde huane ticuahn rahn. Atihnoca Vaco Ndah yahn Dendiohs, te hua devano ne t̄aca redin che rendacorun vederendedecadino yahn ihyan, rendo ye ihyan ra.

⁹ Tuhme tumerune Nicodemo ihyan:

—¿T̄aca che rahn ne?, te hua renáhn.

10 Rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—¿Taca che ihyan ricuahn yahn ihyan nación yahn Israel ndih, ne hua renahn ne che ráhn nduco ne? **11** Cuaco ráhn rí ndih te nuhn ne, rahn nuhn ri nuhn nchuhn yahn dehtenduh che devano nuhn man, che a ntihche nuhn man, ate nchuhn ne, hua ritahno ne. **12** Nducote hua ritahno nchuhn che renté nduco ne yahn dehtenduh che ri iyehnse ne, tahque hua cotahno ne ndete che nté nduco ne yahn vahchetero.

13 'Nde ama ihyan iyehnse ne, hua nahm ye vahchetero, cava che co nte ye yahn. Atenan u che rinducó nducoyaca ihyan, te min chicá, ne min va che ndaconán. **14** Nduhcá che chaconahn Moisés cu che ntave ye me tin ama yahn min yahn nan che metah duhva ne, tihcá u che rinducó nducoyaca ihyan ne, va che cuaconahn yah ihyan u nán ama cruz, **15** cava che ndevahn nducoyaca ihyan che cotahno ye u, cuachtenan ye vahchetero numacuahn ro.

Nduhcá che din yahino Dendiohs ihyan iyehnse

16 'Tihca, te ama yahino Dendiohs ihyan iyehnse, ne andahre ama ndiyahn ra Daya ye, ate chihco mendahn ye ihyan, cava che nducoyaca ihyan che cotahno ye ihyan min ne, ndevahn ye, cuachtenan ye vahchetero numacuahn ro. **17** Dechuh Dendiohs Daya ye muhn iyehnse cuh, ndiyu cava che din ye castigo ihyan iyehnse, ate cava che cotahno ihyan iyehnse ihyan min, ndedevahn ye ihyan.

18 'Ihyan che ritahno ye Daya Dendiohs ne, hua co ye castigo. Ate ihyan che hua ritahno ye ne,

a vate mendahn ye che co ye castigo, te hua ritahno ye Daya man Dendiohs. ¹⁹ Ihyan che hua ritahno ye Daya Dendiohs ne, a vate mendahn che co ye castigo, te nda ihyan min muhn iyehnse cuh, chicuahn ye Ndudo yahn Dendiohs, ate ihyan chahn ne, tahque yeno ye che quendi ye cuahrendihco ye nunde, ne chemin che hua chitahno ye. ²⁰ Nducoyaca ihyan che riquendi ye rahtendihco ye nunde ne, rahcotahn ye yahn Ndudo yahn Dendiohs. Hua renevahneçun ye, te hua nahñ ye che cuhnde ro nunde yahn ye. ²¹ Ate ihyan che runecade vatechica ye ne, renevahneçun ye Ndudo yahn Dendiohs, çava che cuhnde ro che rinduco Dendiohs ihyan nãñ dehtenduh che redin ye.

Juan Bautista ne, quendi ye nte ye yahn Dihvo vo Jesucristo

²² Chihno min ne, cuahn Dihvo vo nduko ihyan che rinduco ye ihyan, estãdo yahn Judea. Min chahtenan ye neve ro, ne chidama ihyan, chedenune ye. ²³⁻²⁴ Ro min ne, metah din se preso Juãn, ne quenan ye ãma cuãn nãñ che duche Enón, nino yan Salim, rehdenune ye ihyan che renda ye, te min ne, ãma va nune.

²⁵ Tañ min ne, nda ãma o sahn ndinan yahn nación yahn Israel, ne chahtecuhn chende se nduko ihyan che rinduco ye Juãn, ndahchenan se che redenune ihyan. ²⁶ Tuhme chahn ihyan chahn chengo ye Juãn:

—Ihyan Ricuahn, ihyan che nduko ne cuahn che quenan ne viche lido cah yahn ico Jordán, che nte

ne yahn ye nduco nuhn ne, mān ne, rehdenune ye ihyan, ne əma yāhn ihyan rinduco ye ihyan.

27 Rāhn Juān ri ye ihyan:

—Queri əma vo ne, a mān Dendiohs ndihco ye tāh vo ntiyon che redin vo. **28** A rāhn cuacó rí nchuhn te ndiyu u, ihyan che a va cāde che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehnse, te ntiyon che ndihco Dendiohs tāh ne, che cāhcoyán chedave yahn ihyan cāva che nevahnecun ye ihyan min. **29** Nān vihco che rihnevāco ihyan ne, əma ri yeno ndāco ndihte cuahn che ndihchero ye che yeno sahn che cahnevāco se, te a devano ye te ndahcā rinahn ntiyon che quenan ye. Atihnocā u, te əma ri yenó yahn che əma ri yāhn ihyan rinduco ye ihyan min. **30** Ihyan min ne, a va cāde che co chahte ntiyon yahn ye, ne u ne, a va cāde che cuihno ntiyon yáhn.

Dihvo vo Jesucristo ne, avahchetero chicaye che nda ye muhn iyehnse cuh

31 Dihvo vo ne, chica ye vahchetero, ne ndinān ye yahn nducoyāco vo. Ihyan iyehnse ne, rahndudo ye demān yahn dehtenduh che ri iyehnse cuh. **32** Ihyan min ne, rahndudo ye yahn dehtenduh che ri vahchetero, che ndihche ye mān, chihnevan ye mān, ate atenān əma o ra ihyan ritahno ye. **33** Ihyan che ritahno ye ne, recāh dito ye Ndudo yahn Dendiohs che rahndudo ihyan min, rihco ro ye che cuāco. **34** A Dendiohs dechuh ye ihyan min, din ye che quenun Vaco Ndah yahn ye ihyan, quenan cuma ye nducuahn vederihquentiyon yahn. Chemin che numacuahn vederihquentiyon min rahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs. **35** Dendiohs

Chida ne, yahino ye ihyan min che Daya ye, ndahco ye nducuahn vederihquentiyon tāh ye. ³⁶ Ihyan che ritahno ye ihyan min che Daya Den-diohs ne, cuahenan ye vahchetero numacuahn ro. Ate ihyan che hua ritahno ye ihyan min ne, hua ndāca vahchetero cuahenan ye. Tahque ndah ne, əma yah castigo din Dendiohs ihyan.

4

Ama tahn nación yahn Samaria, chitahno te Dihvo vo Jesucristo

¹ Tāhn min ne, əma yāhn ihyan rinduco ye Dihvo vo, redenune ye, ne checadino sahn fariseo che tahque yāhn ihyan rinduco ye Dihvo vo che co Juān. ² Ndiyu mān Dihvo vo che rehdenune ye ihyan chahn, te ihyan apóstol yahn ye. ³ Nducote hua nahm Dihvo vo che co yudo yahn sahn chahn, yahn che əma yāhn ihyan rinduco ye ihyan ne, chica ye min estādo yahn Judea, conāhn ye estādo yahn Galilea.

⁴ Yune cuahns nan che cuahns ye ne, chuh nación yahn Samaria. ⁵⁻⁶ Ama ro, tenduh nān inguiyāhn ne, ndā ye chihto əma yan yahn Samaria che duche Sicar, nān yāhn yahn Jacob che chihco ye yahn daya ye José. Min va əma pozo nune che duche Pozo yahn Jacob, ne nducote ndi cuno Dihvo vo ne, cuahns ye chihnde ye chihto pozo me. ⁷⁻⁸ Ihyan apóstol yahn ye ne, cuahns ye viyān me cua ye dehtenduh che cheh ye nduco vih. Ura min ne, ndā əma tāhn yan min nān pozo me tendāh te nune, ne rahn Dihvo vo ri ye tāhn:

—¿A hua te tah nune, cúh?

9 Cuahn ino te, ne rahn te ri te ihyan:

—¿Taca che rica ne nune cuh ne u?, te ndih ne, ihyan nación yahn Israel ndih, ne u ne, ihyan nación yahn Samaria u.

(Tihca rahn te, te ihyan nación yahn Israel ne, nde hua rente ye nduco ihyan nación yahn Samaria.) **10** Tuhme rahn Dihvo vo ri ye tahn:

—Nde hua renehn yahn vedeyahino yahn Den-diohs, nde hua devene duh u che ricá nune di, te ndete che devene ne, man caque nune u, nune min che vedevihche yahn ihyan iyehnse.

11 Rahn te ri te ihyan:

—Pozo cuh ne, ama yanó, ne ndih ne, nde hua nda ne deh che tendah nduco ne nune, ¿ti ra ngua ne nune che rahn ne che te ne u? **12** Ihyan ndico yahn nuhn Jacob, chino ye pozó cuh, chichihve yahn mān ye mān, yahn dāya ye mān, yahn ite ndata yahn ye mān, ne mān ne, nuhnde tāh nuhn. ¿A rāhco ne che tahque rigonun chihve ne che co ihyan min?

13 Rahn ye ri ye tahn:

—Nducoyaca ihyan che cuh ye nune tih ne, ndaconan co yaca ye. **14** Ate ihyan che cuh ye nune che cah ne, ametah ndaconan co yaca ye, te nune min ne, hua nda ro che tihnan, ne din che cuachtenan ye vahchetero numacuahn ro.

15 Tuhme rahn te ri te ihyan:

—Te ne nune che rahn ne me, cūh, cava che ametah ndaconan co yacá, ne hua conan cuma che chí tendah nān pozo cuh.

16 Rahn ye ri ye tahn:

—Cuehn ngua inchahn, tuhme cochi nduco se.

17-18 Ndahconan te yahn ye:

—Metah incháhn.

Tuhme rahn ye ri ye tahn:

—Cuaco rahn che metah inchahn, te ro menan ne, uhn inchahn nenan come, ate sahn che que-nan come mān ne, ndere quenen nduco se.

¹⁹ Cuahn che chihnevan te che tihcā rahn ye ne, rahn te ri te ihyan:

—Che tihcā rahn ne ri ne u ne, a ndero ndi che ihyan profeta ndih. ²⁰ Ihyan ndico yahn nuhn ne, muhn cuete cuh rechi ye rendeva ye yavenan Dendiohs, ne nchuhn ihyan nación yahn Israel ne, rahn ne te min yan Jerusalén va che ndeva vo yavenan ye. ¿Cha che cuaco ne?

²¹ Ndaconan ye yahn te:

—Cuedevene te ndiyu demān cuete cuh, nde huane demān yan Jerusalén ndeva ihyan yavenan Dendiohs Chida, te a ndā ro che, adecotino che chenan ihyan ne, a min no co ndeva ye yavenan ye. ²² Nchuhn, ihyan nación yahn Samaria ne, nde hua devano ne tacā va cāde che ndeva ihyan yavenan Dendiohs. Ate nuhn ihyan nación yahn Israel ne, a devano nuhn, te a vān ndāta yahn nuhn, quendāh ihyan che ndedevahn ye ihyan iyehnse. ²³ A ndā ro che ihyan che redin yahn che cahmo vo che rendeva ye yavenan Dendiohs Chida ne, rendeva ye yavenan ye numacuahn chedave yahn ye mān, numa cuaco mān, te ihyan min ne, nahm ye che tihcā ndeva ihyan yavenan ye. ²⁴ Dendiohs ne, ama Vaco, ne ihyan che rendeva ye yavenan ye ne, nahm che ndeva ye numacuahn chedave yahn ye mān, numa cuaco mān.

²⁵ Rahn te ri te ihyan:

—A devanó che va che chi ihyan min che Mesías, che a va c̄ade che ndedevahn ye ihyan iyehnse, ne cuahn che nda ye ne, te cuande ye uvo yahn nducuahn.

²⁶ Rāhn ye ri ye tāhn:

—A u, ihyan min, che renté ndoque.

²⁷ Ura min ntā ihyan apóstol yahn ye, ne cuahn ino ihyan chahn che rente ye nduko ̄ama ndahtá, ate nde ̄ama ye hua chihquino ye tumerune ye ihyan deh chica ye tāhn mān, deh yahn che rente ye nduco te mān. ²⁸ Tuhme chihco te cuhte yahn te min, conahñ te, ne rāhn te ri te ihyan viyān:

²⁹ —Cochi nchuhn ndihchero ne ̄ama ihyan che rāhn ye ri ye u nducuahn che nedín. Co a ihyan min che a va c̄ade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehnse.

³⁰ Tuhme cuahn ihyan yan quendihchero ye Dihvo vo. ³¹ Numanahn min ne, rāhn ihyan apóstol yahn ye ri ye ihyan:

—Ihyan Ricuahn, ¿a hua cheh inguiyahñ ne?

³² Ndaconan ye, ne rāhn ye ri ye ihyan chahn:

—U ne, va ̄ama comida yáhn, che nde hua devano nchuhn yahn.

³³ Ate hua chenahn ihyan chahn deh conahn che tihcā rāhn ye, ne rente ye van mān ye nduco vih:

—¿A va duh che checu che cheh ye, che tihcā rāhn ye?

³⁴ Tuhme rāhn ye ri ye ihyan chahn:

—Che dináhn nān ntiyon yahn Dendiohs, ihyan min che dechuh ye u ne, chemin che vedeyeno yáhn, anduhneca ̄ama comida yáhn. ³⁵ Nchuhn ne, rāhn ne te renda ca te cun iyo cāva che ndevāhn ihyan ndute ndata. Ate u ne, rāhn rí nchuhn

te, nde meniyon ne, ama yahn ihyan vateyan ye cava che cahcovan ye Ndudo yahn Dendiohs che cuahndudo ne. ³⁶ Nān ntion yahn ihyan ne, nāhn cuān ne, ama ye rino ye ndute ndāta, ne tāma ye rendevahn ye cuahn che a ri yahn. Atihnocā nān ntion yahn Dendiohs, te nāhn cuān ne, ama ye ranān ye rahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs, ne tāma ye riquendi ye, tuhme ritahno ihyan. Ihyan che ritahno ye ne, rendevahn ye, ne cuahtenant ye vahchetero numacuahn ro. Me ihyan che redin ye ntion min, ihyan che rahndudo ye menān mān, ihyan che rahndudo ye cuahn che a ritahno ihyan mān ne, rahte yeno ama tāma ye nduco vih. ³⁷ Nducote tihcā ne, riquendāh cuāco ndudo che tuhcā rente ihyan: “Ama ye rino ye ndute ndāta, ne tāma ye rendevahn ye cuahn che a ri yahn.” ³⁸ U ne, dechuh nchuhn, cuahndudo ne Ndudo yahn Dendiohs nān che a vih ihyan nedin ye ntion, ne ndondā tāh ne ntion min quendi ne.

³⁹ Ama yāhn ihyan yan min, rente tāhn min nduco ye yahn che rāhn Dihvo vo ri ye tāhn nducuahn che nedin te, ne chitahno ye ihyan. ⁴⁰ Chemin che cuahn che ndā ihyan yan chahn nān Dihvo vo ne, yāhve ye ihyan che conan ye min. Quenan ye yan min o ro, ⁴¹ ne nde tahque yāhn ca ihyan chitahno ye ihyan cuahn che chihnevan ye che rahndudo ye. ⁴² Tuhme rāhn ihyan yan chahn ri ye tāhn min:

—Chitahno nuhn ihyan min, yahn che nte yahn ye nduco nuhn. Ate mān ne, tahque chichahtino nuhn ihyan, te chihnevan mān nuhn che rahndudo ye. A devano cuāco nuhn te a ihyan min che a va cāde che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehnse.

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che ndoyahn ama sahn dihn, daya ama sahn ndinān

43 Chihno nduh che o ro min ne, chica Dihvo vo yan min cuahn ye cuahn estado yahn Galilea. **44** Nducote man ye rahn ye te atenān ihyan tama yan che renevahnecon ye ihyan profeta, ndiyu ihyan yan vaco ye ne, chemin che cuahn ye min. **45** Cuahn che nda ye ne, ihyan che vate ye min ne, ama nevahnecon ye ihyan, te namin chahn ihyan chahn yan Jerusalén vihco ro yudo, ne ndihchero ye vederihno che din ye min.

46-47 Cuahn che quechica ye min estado yahn Galilea ne, nda tun ye yan Caná, yan min nan che din ye vederihno, din ye che ndacondā vino nune me. Numanahn che quenan ye yan min ne, nda ama sahn ndinān che va se yan Capernaum, rinuhn se ihyan. Sahn min ne, ama cah sahn dihn yahn se, adeche coh se, ne chemin che, cuahn che checadino se che a ndaconan Dihvo vo che chahn ye estado yahn Judea ne, chahn se yahve se ihyan. Chica se favor ihyan che cahn ye ndevaco se, din ye che ndoyahn daya se. **48** Tuhme rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Nchuhn ne, nde hua cotahno ne ndete che hua ndihchero ne vederihno.

49 Ate rahn se ri se ihyan:

—Co din favor, ne cuhn vo nduco ne, te adeche coh dayá.

50 Tuhme rahn ye ri ye sahn:

—Co ndaconen conahn, te sahn daye ne, a ndoyahn se.

Chitahno se che rahn ye, ne conahn se. **51** Ura che a ntā nino se ndevaco se ne, chahn ama o

mozo yahn se chendi yune se sahn, ne rahn se ri se sahn:

—Sahn dihn yahn ne, a ndoyahn se.

⁵² Tumerune se sahn chahn deh ura canan chihnde dihn yahn daya se. Ndahconan sahn chahn yahn se:

—Ico, nān rahco ama a chino, chavi ihno che netah sahn.

⁵³ Tuhme ntā tin sahn ndinān me che a ura min rahn Dihvo vo nduco se che a ndoyahn daya se, ne chemin che chitahno se ihyan nduco nducoyaca ihyan yahn se.

⁵⁴ Nduco chemin chi o yune che din Dihvo vo vederihno estādo yahn Galilea.

5

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che ndoyahn ama sahn che ndi cheche se ama cuan nan che duche Betesda

¹ Cuahn che quenan ca Dihvo vo estādo yahn Galilea ne, quenun ama vihco yahn ihyān nación yahn Israel min yan Jerusalén, ne cuahn Dihvo vo vihco me. ² Ama chendevah yahn chete che ndacoriya yan min ne, duche Chendevah yahn Itecuche. Nino chendevah min ne, va ama tanque nune che duche Betesda, che devāco hebreo. Chihto tanque me ne, chendihco uhn corredor, ³ ne min chenun ama yahn ihyan che ve nān ye mān, ihyan che neneva doh cah ye mān, ihyan che ndi cheche ye mān, chenan rino ye ura che nuhn nune me. ⁴ Yahn quenun riya ama ángel, rendahchetāhn ye nune me, ne ihyan che conun condā ye vān nune me ura che cuihno

ndahchetahn ne, ndoyahn ye, adecodehno che ndi yahn ye. ⁵ Min quendite Ɂama sahn che a ri ndico ntihyon ino nduyo che ndi cheche se. ⁶ Ndä Dihvo vo min, ne ndihchero ye sahn. Checadino ye che a rahn cuahn ndi cheche se, ne tumerune ye sahn:

—¿A nehn che ndoyehn ne?

⁷ Ndaconan se yahn ye:

—Taca hua. Nahn che ndoyahn, ate metah duh ihyan che quenda ye u vän nune ura che nuhn. Queri Ɂama yune che redín fuerza, nahn condä vän nune ne, tama ca ihyan rechuhnan ye u, rendä ye.

⁸ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Cuenecuen, condo tah yundo yehn, ne cuique.

⁹ A ndetahno ndoyahn sahn min, ndo täh se yundo yahn se, ne canan rica se. Ro min ne, Ɂama ro che rahtetuhno ihyan, ¹⁰ ne Ɂama o sahn ndinan yahn nación yahn Israel ne, rahn se ri se sahn che ndoyahn me:

—Man ne, ro che rahtetuhno vo. Hua redin yahn che din ntiyon, quenohn yundo yehn.

¹¹ Ndaconan sahn min, ne rahn se ri se sahn chahn:

—Hua te, a man ihyan che din ye che ndoyahn, chihquentiyon ye che quenúhn yundo yahn, ne cacá.

¹² Tuhme tumerune sahn chahn sahn:

—¿Duh ihyan min che chihquentiyon ye che quenohn yundo yehn, caque ne?

¹³ Ate sahn min ne, nde hua devano se che a Dihvo vo Jesucristo che din ye che ndoyahn se, te Ɂama yahn ihyan chenun ye min, ne ndetahno chenda ye vän ihyan, cheh nän se ihyan. ¹⁴ Adive

ne, ndihchero Dihvo vo sahn, quenun se chete yaco, ne rahn ye ri ye sahn:

—Cuihcoven che cahmá có di. Man che a ndoyehn ne, ametah ndaconen condihque nunde cava che hua cotah tama cah di, din che tahque chuhrihn.

¹⁵ Tuhme chahn sahn min, chengo se sahn ndinan chahn che a Dihvo vo che din ye che ndoyahn se. ¹⁶ Nducote a ro che rahtetuhno ihyan redin Dihvo vo che rendoyahn ihyan cah ne, chemin che din tan sahn chahn nduco ye, nahm cahno se ihyan.

¹⁷ Ama yune ne, rahn Dihvo vo ri ye sahn chahn:

—Chidá ne, cuahn dama redin ye che ndah cava ihyan, ne u ne, riquendí yune yahn ye.

¹⁸ Che tihcá rahn ye ne, nde tahque chi tan sahn ndinan chahn, nahm cahno se ihyan, te cuahn che rahn ye te a Dendiohs che Chida ye ne, rahco se te duche rino ye ihyan, nahm co ye dama nduhca ihyan min. Avane ne, nducote redin Dihvo vo che rendoyahn ihyan cah, andahre ro che rahtetuhno ihyan ne, rahco se te rahcotahn ye che rihquentiyon ley nduhca che rahtetuhno ihyan.

Vederihquentiyon che quenan cuma Dihvo vo Jesucristo

¹⁹ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye sahn chahn:

—Cuaco ráhn rí nchuhn te hua co dín nde ama nan ntíyon che ndiyu ntíyon yahn Chidá. Nducuahn che redin ye ne, namin redín. ²⁰ Chidá ne, yahino ye u, ne man ye nduco ye u redin ye nducuahn vederihno. Nde va ca vederihno che tahque rahte che din ye, ne ama cahno ino

nchuhn. ²¹ Cuahn che mán náhn ne, nde ndedetuhché tenáhn, nduhcä che redin Chidá. ²² Chidá ne, ndahco ye vederihquentiyon yahn ye táh, cäva che techecadé yahn nducoyaca ihyan, ²³ te nahñ ye che ndeva ihyan yavenán nduhcä che rendeva ihyan yavenan ye. Ihyan che hua rendeva ye yavenán ne, namin hua rendeva ye yavenan Chidá, ihyan min che dechuh ye u.

²⁴ 'Cuaco ráhn rí nchuhn te ihyan che rihcovan ye ndudo yáhn, ne ritahno ye ihyan min che dechuh ye u ne, cuahtenant ye vahchetero numacuahn ro. Ihyan chahn ne, hua conda ye, te ndevahn ye. ²⁵ Cuaco ráhn rí nchuhn te nducoyaca ihyan nunde ne, anduhneca ndete che a ndih ye nán Dendiohs. Mán ne, a ndä ro che cahnevan ye ndudo yáhn, ne nducoyaca ye che cotahno ye ne, ndevahn ye. ²⁶ Tihcä, te Chidá ne, quenan cuma ye vederihquentiyon cäva che ndedevahn ye ihyan iyehnse, ne ndahco ye vederihquentiyon min táh. ²⁷ Namin ndahco ye vederihquentiyon táh cäva che techecadé yahn ihyan iyehnse, te a u che rinducó nducoyaca ihyan. ²⁸ Hua cahn ino nchuhn che tihcä ráhn, te ndä ro che, nducoyaca tenáhn ne, cahnevan ye ndudo yáhn, ²⁹ ne ntuche ye. Ihyan che ndah din ye chahtenant ye iyehnse ne, cuahtenant ye vahchetero, ne ihyan che hua ndah din ye ne, co ye castigo.

*Nduhcä che a ndero ndi vederihquentiyon yahn
Dihvo vo Jesucristo*

³⁰ 'Che tin demán ne, hua co dín nde ama nan dehtenduh. Retechecadé nduhcä che rihquentiyon Dendiohs Chida u, ne nducuahn che retechecadé

ne, numa cuəco, te a ndudo yahn ihyan min ndiyu ndudo yahn mān. ³¹ Cuahn che rendonán vederihquentiyon che quenan cumá ne, nde hua richihve che renté, che rāhco nchuhn. ³² Ate che rendonan Dendiohs vederihquentiyon yáhn ne, a ndero ndi che cuəco, te ihyan min ne, cuəco nducuahn che rāhn ye. ³³ Nchuhn ne, tahve ne sāhn che tumerune se Juən, ne ndudo che ndahconan ye yahn ne yahn vederihquentiyon che quenan cumá ne, cuəco. ³⁴ U ne, hua rendotenan che ihyan iyehnse cāhma nan ye u, ate ntihyon yán ndudo che ndahconan ye yahn ne, cāva che cotahno ne u, ne ndevahn ne. ³⁵ Juən ne, nduhcā əma yāhn che din che chi ro dave nān ne neve ro, te chicuahn ye nchuhn yahn vederihquentiyon yáhn, ne quenan ino ne. ³⁶ Ate vederihno che redín ne, tahque rihco ro che quenan cumá vederihquentiyon che co ndudo che rāhn Juən yáhn, te cāva chemin ne, a ndero ndi che a Dendiohs Chida dechuh ye u. ³⁷ Namin, andahre hua nihnevan nchuhn ndudo yahn Dendiohs Chida, nde hua ntihche ne ihyan, ate rihco ro ye vān nchuhn, che mān ye dechuh ye u. ³⁸ Me nchuhn ne, racondāh vedāme ne ndudo yahn ye, te hua ritahno ne u che mān ye dechuh ye. ³⁹ Rendihchenan ne Ndudo yahn ye nduco cuđado, te rāhco ne te ndudo min din che ndevahn ne, ne cuahtenant ne vahchetero numacuahn ro. Ate nde hua retumacadino ne che a nān Ndudo min ndirun yahn vederihquentiyon yáhn. ⁴⁰ Hua nahm cotahno ne u cāva che ndevahn ne, cuahtenant ne vahchetero numacuahn ro.

⁴¹ 'U ne, hua rendotenán che ndeva nchuhn yavenán. ⁴² Avāne ne, a rendihché nduhchan

ihyan nchuhn, ne a devanó che hua yahino ne Dendiohs. ⁴³ U ne, mān Chidá dechuh ye u, ne nchuhn ne, racondah vedame ne u. Ate ndete che ndā tāma sahn che ricuahn se vedordevano yahn man se ne, sahn min che cuaco nevahnecon ne sahn. ⁴⁴ ¿Taca co cotahno nchuhn Dendiohs?, te ndotenan che nuhn ino ne dinahn ne, cava che co yeno ye nduco ne ne, renan ino ne rendeva ama tāma ne yavenan vih. ⁴⁵ Ndiyu u che cahco ró nunde yahn nchuhn nān Chidá, te a ley che dirun Moisés, che ama ndichahtino nchuhn ne, a chemin che renuhnde nunde yahn ne. ⁴⁶ Ndete che ritahno nchuhn che dirun Moisés ne, namin cotahno ne u, te ihyan min dirun ye yahn vederihquentiyon yáhn. ⁴⁷ Ate nducote hua ritahno ne ndudo che dirun ye ne, chemin che nde hua co cotahno ne ndudo yáhn.

6

Cah Dihvo vo Jesucristo cheh nchuh ca uhn mil ihyan

¹ Chihno min ne, cuahn Dihvo vo tāma lādo viche yahn vine yahn Galilea, nān che duche Tiberias. ² Nducote rendihchero ihyan vederihno che redin ye che rendoyahn ihyan cah ne, chemin che ama yáhn ihyan cuahn ye nduco ye. ³ Cuahn che ndā Dihvo vo min ne, cocha ye ama tingüete chihnde ye nduco ihyan apóstol yahn ye. ⁴ Ro min ne, a ndā nino vihco ro yudo yahn ihyan nación yahn Israel. ⁵ Cuahn che ndihchero Dihvo vo che ama yáhn ihyan ndā ye chidama ye min ne, tumerune ye Felipe:

—¿Ti cuhn vo cua vo che cheh nducoyaca ihyan sih ne?

⁶ Dihvo vo ne, a derahn ye tihcä che nahm cadino ye deh cähma Felipe, te män ye ne, a devano ye täcä din ye che cähcacheh ye ihyan chahn.

⁷ Ndahconan Felipe yahn ye:

—Andahre o ciento tume diyahngua quenda vo che cua vo pän ne, nde hua tuno cäva che ndaca tahsihn, cheh queri ama ihyan sih.

⁸ Tuhme täma ihyan apóstol, ihyan min che duche ye Andrés, dihno Simón Pedro ne, rahn ye ri ye Dihvo vo:

⁹ —Muhn quenun ama sahn dihn che nda se uhn pän che ndindah nduco cebada män, o yahca män. Ate rähcó che dehra cochihve chemin cäva ihyan sih, te ama yahn ri ye.

¹⁰ Rahn Dihvo vo:

—Cähma nchuhn co ne nducoyaca ihyan sih che cuahte ye.

Ama va chano cähya min, ne chahte ihyan chahn nän chano me. Che demän ihyan chahn ne, ri tenduh uhn mil ye. ¹¹ Tuhme chetäh Dihvo vo pän me, ne necäh ye nundihve cuahn Dendiohs. Chihno min ne, cäh ye ihyan apóstol yahn ye cäva che cäh ye cheh nducoyaca ihyan. Namin chetäh ye yahca me. Atihnocä din ye, ne cheh nducoyaca ihyan nde nän che chito ihyan. ¹² Cuahn che a chenan cheh ihyan ne, rahn Dihvo vo ri ye ihyan apóstol:

—Cuendevähn nchuhn nducuahn che ngava cäva che hua cora.

¹³ Ndevähn ihyan chahn nducuahn, ne chito ndichio cuahte cheyahn pän me che ngava.

14 Nducote ndihchero ihyan vederihno min che din Dihvo ne, rahn ye:

—Cuəco niyon te ihyan cuh, ihyan profeta che a va cəde che chi ye iyehnse.

15 Checadino Dihvo vo che nahnd quenda ihyan chahn ihyan nduco fuerza, cava che co ye rey yahn ye, ne chemin che ndiquendah ye van ye, cuahn ye demən ye tama tingüete yaco.

Dihvo vo Jesucristo ne, rica ye nən nune vine

16 Cuahn che a chi dəh ne, cuenechahn ihyan apóstol chahn cuahn chihto vine me. **17** Chahtenun ye chete əma bərco che va min, ne cuahn ye tama lədo viche me, cuahn yan Capernaum. A man, ne Dihvo vo ne, a hua rentə ye. **18** Ura min ne, canan rano yuhne tən, ne əma rendedecuan nune vine me. **19** A cuahn ihyan chahn nduco bərco me tenduh ən mil metro, cuahn che ndihchero ye Dihvo vo, che a ndə nino ye, rica ye nən nune vine me, ne əma dihya ye chi. **20** Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—A u che ntá. ¡Condi nchuhn dihya ne co!

21 Chenda Dihvo vo chete bərco me, ne ama yeno ihyan chahn, netumanecun ye ihyan. Ndūco venchahte no ndə bərco me nən che cuahn ye.

Chinuhn ihyan Dihvo vo Jesucristo

22 Me ihyan che chahtenan ye tama lədo viche yahn vine me ne, tumacadino ye chi dave tama ro me, che ihyan apóstol chahn ne, chahtenun ye chete əma ndiyəhn ra bərco che va min, cuahn ye, ne Dihvo vo ne, hua cuahn ye nduco vih. **23** Numanahn che chenan ye min ne, ndə neve bərco che chica yan Tiberias, ne chan chihto vine,

nino nān che cheh ye pān che cāh Dihvo vo a ̄ma ro me. ²⁴ Nducote ndihchero ihyan chahn che ametah Dihvo vo min, nde huane ihyan apóstol yahn ye ne, chahtenun ye chete bārco chahn, cuahn ye yan Capernaum, quenuhn ye ihyan.

²⁵ Cuahn che a tuche ihyan chahn vine me, ndā ye nān che quenun Dihvo vo, ne tumerune ye ihyan:

—Ihyan Ricuahn, ¿deh ura ndā ne muhn ne?

²⁶ Ate rāhn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Cuāco rāhn rí nchuhn te rinuhn ne u, yahn che chihcachéh nchuhn nde nān che chito nchuhn, ndiyu yahn che chenahn ne yahn vederihno che dín. ²⁷ Hua cuahcoran nchuhn demān yahn dehtenduh che reh ne, te chemin ne, rihno. Tahque ndah ne ne, codinun ino ne, cuihcovan ne ndudo yáhn, cāva che ndevahn ne, ne cuahtenant ne vahchetero numacuahn ro. Ndudo yáhn ne, anduhneca ̄ma comida che ngu cuahn dāma yahn ne. Tihcā, te u che rinducó nducoyaca ihyan ne, ndāhco Dendiohs Chida vederihquentiyon tāh, cāva che ndedeváhn nchuhn.

²⁸ Tuhme tumerune ihyan chahn Dihvo vo:

—¿A va vederihquentiyon yahn Dendiohs che va che dinahn nuhn ne?

²⁹ Ndaconan Dihvo vo, ne rāhn ye ri ye ihyan chahn:

—Che nahm Dendiohs ne, che cotahno nchuhn u che man ye dechuh ye.

³⁰ Ndaconan tumerune ihyan chahn Dihvo vo:

—¿Deh vederihno co din ne, ndihchero nuhn, cāva che cotahno nuhn ndih ne? ¿Deh ntiyon nda

ne ne? ³¹ Ihyan ndico yahn nuhn ne, cheh ye pān che duche maná, min yāhn nān che metah duhvā nduhcā che ndirun nān Ndudo yahn Dendiohs tuhcā: “Cāh Dendiohs pān che chica vahchetero, cheh ye.”

³² Ndaconan Dihvo vo, ne rāhn ye ri ye ihyan chahn:

—Cuaco rāhn rí nchuhn: Pān che chica vahchetero ne, ndiyu Moisés che cāh ye ihyan, te a Chidá. Namin rete ye nchuhn tāma nān pān che tahque ndah che chica vahchetero. ³³ Pān min che cāh Dendiohs ne, chica vahchetero, ne nduco chemin rendevahn ihyan iyehnse.

³⁴ Tuhme rāhn ihyan chahn ri ye Dihvo vo:

—Te ne pān che rāhn ne me nuhn ro ro.

³⁵ Rāhn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—A u che anduhneca pān cāva ihyan che ritahno ye u, te rendedeváhn ihyan, ne cuachtenan ye vahchetero. Che reh ihyan mān, che rih ye mān ne, hua retumanan ihyan cuahn dāma. Ate vedeyahino yáhn cāva ihyan che ritahno ye u, ne hua ndā ro che cuihno. ³⁶ Ate nchuhn ne, hua ritahno ne u, andahre rendihchero ne u, nduhcā che a rāhn rí nchuhn. ³⁷ Nducoyāca ihyan che retendahnun Chidá cāva che cotahno ye u ne, ritahno ye u, ne hua racondāh vedāmē ihyan.

³⁸ Tihcā, te u ne, chicá vahchetero, dechuh Chidá u, cāva che dináhn che nahñ ye, ndiyu che nahñ mān. ³⁹ Chidá ne, dechuh ye u, ne nahñ ye che ndedeváhn nducocyāca ihyan che mān ye tendahnun ye cāva che cotahno ye u. Namin nahñ ye che ndedetuhché ihyan chahn ro che cuihno iyehnse.

⁴⁰ Chidá ne, nahñ ye che nducocyāca ihyan che

ndihchero ye u che Daya ye, ne cotahno ye u ne, ndedetuhché ihyan ro che cuihno iyehnse, ne cuahenan ye vahchetero numacuahn ro.

⁴¹ Nducote rahn Dihvo vo yahn mān ye, che anduhneca pān che chica vahchetero cāva ihyan iyehnse ne, chemin che ndahchenan sahn ndinān yahn nación yahn Israel chahn ihyan, ⁴² ne rente se vān mān se nduco vih:

—Ihyan tih che Jesús, che daya José me. Uvo ne, a rendihcho vo chida ye mān, chaco ye mān, ¿me dehco che rahn ye che vahchetero chica ye?

⁴³ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye sahn chahn:

—Hua ndahchenan nchuhn u. ⁴⁴ Cuedevano ne te nde əma ihyan hua co cotahno ye u, ndete che hua mān Chidá tendahnun ye ihyan. Nducoyaca ihyan che cotahno ye u ne, ndedetuhché ihyan ro che cuihno iyehnse. ⁴⁵ Nān libro che dirun ihyan profeta ne, tuhcā rahn: “Dendiohs ne, din ye che conahn nducoyaca ihyan.” Chemin che nducoyaca ihyan che redinahn ye yahn Dendiohs Chida ne, ritahno ye u.

⁴⁶ 'Nde əma ihyan iyehnse ne, hua ntihche ye Dendiohs Chida. Atenān u che rendihché ihyan.

⁴⁷ Cuaco rahn rí nchuhn te ihyan che ritahno ye u ne, cuahenan ye vahchetero numacuahn ro. ⁴⁸ U ne, anduhneca pān cāva ihyan iyehnse, te rendedeváhn ihyan, cuahenan ye vahchetero numacuahn ro. ⁴⁹ Ihyan ndico yahn nchuhn ne, cheh ye pān che duche maná min yahn nān che metah duhva, ate pān min ne, metah ved-

erihquentiyon yahn cāva che ndevahn ye, cuahenan ye vahchetero. ⁵⁰⁻⁵¹ Ate ihyan che cheh ye pān che chica vahchetero ne, cuahenan ye

vahchetero numacuahn ro. Pán min ne, redin che rendevahn ihyan. Adecoduhno ihyan che cheh ye ne, ndevahn ye, ne cuahtenant ye vahchetero numacuahn ro. Che ráhn yahn pán min ne, ráhn yahn mán, te va che cágco mendáhn u cóh, cava che ndedeváhn ihyan iyehnse.

⁵² Tuhme áma ndeh rente sáhn ndináñ chahn van mán se nduco vih, ne ráhn se:

—¿Táca che ráhn ihyan tih che covahn ye pán, cava che chuh vo ihyan?

⁵³ Ráhn Dihvo vo ri ye sáhn:

—Cuaco ráhn rí nchuhn te, u che rinducó nducoyáca ihyan ne, cava che ndevahn ne ne, va che cotahno ne u mán, cochahtino ne yun yáhn che cora mán. ⁵⁴ Ihyan che cotahno ye u, ne cochahtino ye yun yáhn che cora ne, ndedetuýché ihyan ro che cuihno iyehnse, cuahenant ye vahchetero numacuahn ro. ⁵⁵ Tihca, te cava che co ndevahn ihyan ne, va che cágco mendáhn u, cora yun yáhn cava ye. ⁵⁶ Ihyan che cotahno ye u, ne cochahtino yun yáhn che corá ne, conduco ye u, ne dín cudadó ihyan. ⁵⁷ Dendiohs Chida ne, hua ndá ro che cuihno ye. A ihyan min che dechuh ye u, ne vedeyeno yáhn ne, che richahtinó ihyan. Me ihyan che richahtino ye u ne, ndedeváhn ihyan, cuahenant ye vahchetero. ⁵⁸ U ne, anduhncá pán che chica vahchetero, cava ihyan iyehnse. Pán che duche maná, che cheh ihyan ndico yahn nchuhn ne, metah vederihquentiyon yahn cava che ndevahn ihyan, cuahenant ye vahchetero. Ate ihyan che cochahtino ye u ne, cuahenant ye vahchetero numacuahn ro.

59 Chete yaco, min yan Capernaum, che tihca chicuahn Dihvo vo sahn chahn.

60 Chihno chicuahn Dihvo vo ndudo min ne, nde ihyan che rinducó ye ihyan ne, ama yahn ye rahn ye:

Ndudo che tihca ricuahn ye ne, ama vahche. Nde ama ihyan hua co nevahnecun ye.

61 Checadino Dihvo vo che hua chahtenan ino ihyan chahn ndudo che chicuahn ye, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Nducote hua chahtenan ino nchuhn ndudo che tihca ricuahn ne, **62** nde tahque hua cuahnen ino ne ndete che ndihchero ne u che rinducó nducoyacá ihyan, che náhn vahchetero nán che chicá. **63** A Vaco Ndah yahn Dendiohs che redin che rendevahn ihyan. U ne, cahco mendáhn u cóh, nedihvé nunde yahn ihyan iyehnse, ate a Vaco Ndah yahn Dendiohs che redin che rendevahn ye. Ndudo che renté nduco nchuhn ne, renté numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs, cava che ndevahn ne. **64** Ate hua nducoyacá nchuhn ritahno ne.

Tihca rahn Dihvo vo, te a devano ye nde ro menan, duhtenduh ihyan che hua ritahno ye ihyan man, sahn che va che ndihcue ndeh se ihyan man. **65** Namin rahn ye:

—Ráhn rí nchuhn te ihyan che man Chidá tendahnun ye ihyan ne, atenan ihyan chahn che co cotahno ye u.

66 Ama yahn ihyan che chinduco ye Dihvo vo ro menan ne, chihcoman ye ihyan nde ro min, ametah chinduco ye ihyan. **67** Tuhme tumerune Dihvo vo nduh che ndichio ihyan apóstol yahn ye:

—Namin nchuhn ne, ¿a nahن cahcoman ne u ne?

⁶⁸ Ndahconan Simón Pedro, ne rahn ye:

—Dihve nuhn, metah nde tama ihyan che cochahtino nuhn cava che ndevahn nuhn, atenán ndih. Ndudo che ricuahn ne ne, retihyon yune ihyan che ndevahn ye, cuachtenan ye vahchetero numacuahn ro. ⁶⁹ Nuhn ne, a ritahno nuhn ndih, ne a devano cuaco nuhn te ndih che Daya Den-diohs, che hua nda ro che cuihno vederihquen-tiyon yahn ye man, ndih, ihyan min che a va cade che chi ye, ndedevahn ye ihyan iyehnse man.

⁷⁰ Rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—A devano nchuhn che a man tendahnún nduh che ndichio ne, ate nde nduco nduh ne, rihquen-tiyon chundah ama cha nchuhn.

⁷¹ Che tihcä rahn Dihvo vo ne, rahn ye yahn daya Simón, sahn min che duche se Judas Iscar-iote, te sahn min va che ndihcue ndeh se ihyan, andahre nduco se ndi cuande se van ihyan apóstol chahn.

7

Dihno Dihvo vo Jesucristo ne, hua ritahno ye ihyan

¹ Quendi Dihvo vo quechica ye estado yahn Galilea. Hua nahن conan ye estado yahn Judea, te sahn ndinän yahn nación yahn Israel che vate se min ne, nahن cahno se ihyan. ² Ro min ne, a nda nino vihco yahn vah cue che redin ihyan nación yahn Israel. ³ Tuhme rahn dihno Dihvo vo ri ye ihyan:

—Cuique muhn, cuehn yan Jerusalén cava che namin ihyan che vate ye min, che ritahno ye di ne, ndihchero ye vederihno che redin. ⁴ Tihca, te cuahn che nahm vo che cadino ihyan yahn ntion che redin vo ne, va che cahco ro vo. Chemin che tahque ndah, cuehn min, din vederihno nan che tahque yahn ihyan rendo dama ye.

⁵ Tihca rahn dihno ye, te nde ihyan chahn ne, hua ritahno ye ihyan. ⁶ Ndaconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Metah nda ura che cahn, ate nchuhn ne, adecodehno ura che nahm ne, co cahn ne. ⁷ Nchuhn ne, hua tan ihyan nunde nduco ne, ate u che cuaco ne, tan ye nducó, te renevih nunde yahn ye vaconan ye. ⁸ Cuahn nchuhn vihco. U ne, hua cahn menyon, te metah nda ura che cahn.

Chahn Dihvo vo Jesucristo vihco yahn vah cue

⁹⁻¹⁰ Chihno min ne, quenan ca Dihvo vo estando yahn Galilea, ne cuahn dihno ye. A dive ne, cuahn che a chihno cuahn nducoyaca ihyan vihco me ne, tuhme cuahn ye deman ye. ¹¹ Sahndinan yahn nacion yahn Israel ne, rinuhn ndudo se ti quenan Dihvo vo. ¹² Ama yahn ihyan ne, rente ye yahn Dihvo vo. Nahm ye ne, rahn ye: “Ihyan min ne, ndah ihyan ye.” Ate nahm ye ne, rahn ye: “Hua ndah ihyan ye, te rihncgeh ye ihyan.”

¹³ Nducoyaca ihyan ne, cuahn ndeh rente ye yahn Dihvo vo, yahn che vah che cadino sahn ndinan yahn nacion yahn Israel. ¹⁴ Cuahn che a mendahn vihco me ne, chenda Dihvo vo chete

yaco, canan̄ ricuahn ye ihyan. ¹⁵ Me sahn ndinān chahn ne, ama rahn ino se che ̄ama ndahcā ricuahn ye, ne rahn se:

—¿Ti chehua ihyan tih che tihcā ricuahn ye?, te hua nahm ye escuela che rahn ihyan ricuahn.

¹⁶ Rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Che ricuáhn ne, ndiyu che cuande yahn mán, te che cuande yahn Dendiohs, ihyan min che dechuh ye u. ¹⁷ Ihyan che nahm dinahn ye che rihquentiyon Dendiohs ne, conahn ye te che ricuáhn ne, che cuande yahn Dendiohs, ihyan min che dechuh ye u, ndiyu che cuande yahn mán. ¹⁸ Ihyan che ricuahn ye vededevano yahn man̄ ye ne, che nahm ye ne, che ndeva ihyan yavenan̄ ye. Ate ihyan che ricuahn ye cava che quendah yavenan̄ ihyan che dechuh ye ihyan ne, ricuahn ye numa cuaco.

¹⁹ Moisés ne, dirun ye ley, chihco ye yahn nchuhn, ate nde ̄ama ne hua redinahn ne. Tahque ndah ne ne, nahm cahno ne u.

²⁰ Ndahconan ihyan chenahhn, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Co quenun vaco chihngā ndih, ne chemin che tihcā rahn ne. ¿Duh nahm cahno ndih?

²¹ Rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Yahn ̄ama vederihno che dín ro che rahtetuhno ihyan ne, ̄ama rahn ino nducoyaca nchuhn.

²² Moisés ne, dirun ye yahn ley che renan seña nchuhn, nduhcā che chihquentiyon Dendiohs ihyan ndico yahn ye. Chemin che raconahn ne seña checahyá, andahre ro che rahtetuhno ihyan. ²³ Nducote raconahn ne seña checahyá, andahre ro che rahtetuhno ihyan cava che hua

cuahcotahn ne yahn ley min ne, ¿me dehco che ri tan ne nducó, yahn che ro che rahtetuhno ihyan dín che ndoyahn ama sahn che rechuhrihn se? ²⁴ Ndotenan che ndahchenan nchuhn ne, cuend-edecadino ndah ne, ne tumacadino ne che ndahca redín.

²⁵ Ama o ihyan che vate ye yan min che a devano ye che nahns cahno se Dihvo vo ne, retumerune vih ye:

—¿A ndiyu ihyan tih che rinuhn se ihyan, che nahns cahno se ihyan ne? ²⁶ Man ne, nga ye, que-nun ye tān ricuahn ye, ne hua duhva retumacah ihyan, cava che co ye preso. A din ndete che, a nduco ihyan ndinān yuhn vo, ritahno ye che ihyan tih, che a va cāde che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehnse. ²⁷ Ate ndiyu ihyan tih chemin, te uvo ne, a devano vo ti chica ye. Cuahn che ndā ihyan min ne, nde ama ihyan hua co devano ye ticuahn quendah ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, rahn ye ti chica ye

²⁸ Dihvo vo ne, chihnevan ye che tihcā rente ihyan chahn. Tuhme ama dito rahn ye:

—Nchuhn ne, rahn ne che a rendihche ne u man, a devano ne tī chicá mān, ate ndere rahn ne chemin. Ndiyu che cuande yahn mān che cochí, te cochí che cuande yahn Chidá, ihyan min che que-nun cuma ye vederihquentiyon che ama chahte, ihyan min che nde hua rendihche ne ihyan. ²⁹ U ne, a rendihché ihyan, te a nān ye quenán, ne a man ye dechuh ye u.

³⁰ Cuahn che chihnevan sahn ndinān chahn che tihcā rahn ye ne, nahns din se preso ihyan, ate nde ama se, hua chihquino se din se preso ihyan, te ro

min ne, metah nda ro yahn ye che cahno se ihyan.
31 Vạn ihyan chahn ne, ảma yahn ihyan chitahno ye ihyan, ne rahn ye:

—A ihyan cuh che a va çade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehnse, te ảa chi tama ye che tahque din ca ye vederihno che co ihyan cuh?

Sahn fariseo ne, dechuh se policía cava che din se preso Dihvo vo Jesucristo

32 Checadino sahn fariseo che rendonan ihyan yan Dihvo vo. Chemin che nte çade se nduco chidocuyan ndinan, ne dechuh se policía yahn yaco, ngua se ihyan, co ye preso. **33** Cuahn che nda se ne, rahn Dihvo vo:

—Conan cá te neve ro nduco nchuhn, tuhme nahn nän Ihyan che dechuh ye u. **34** Nda ro min ne, nuhn nchuhn u, ate hua ntaca ne u, te hua co cahn ne nän che conán.

35 Tuhme rente sahn chahn van man se nduco vih, ne rahn se:

—¿Ti ra conan ihyan tih che rahn ye che hua ntaca vo ihyan? ¿A ndihco ye che cahn ye van ihyan nación yuhn vo che chenan ye nación chenahn? ¿A min conan ye, cacuahn ye ihyan nación chenahn chahn? **36** ¿Deh conahn che tihcä rahn ye che nuhn vo ihyan, ne hua ntaca vo ihyan, te hua co cuhn vo nän che conan ye?

Rahn Dihvo vo Jesucristo te ihyan che ritahno ye ihyan ne, conun Vaco Nda yahn Dendiohs ihyan

37 Ro vihco chahte me ne, chandi Dihvo vo nän nducoyaca ihyan, ne cahndudo ye:

—Adecoduhno ihyan che yaca ye ne, chi ye nän, cäh nune, cuh ye. **38** Nduhcä che a ndirun

nan Ndudo yahn Dendiohs ne, ihyan che cotahno ye u ne, cuahenan cuma ye vederihquentiyon, anduhneca ama nune che hua retihnan.

³⁹ Che tihcq rahn Dihvo vo ne, cah ye, checadino ihyan, che ihyan che cotahno ye ihyan ne, conun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan. Ro min ne, ametah co Vaco Ndah yahn Dendiohs, te metah nahn Dihvo vo vahchetero.

Ihyan ne, hua ra vih ndudo ye cava Dihvo vo Jesucristo

⁴⁰ Cuahn che a chihno cah cuande Dihvo vo ihyan ne, nahn ihyan ne, rahn ye:

—Cuaco niyon che ihyan tih, ihyan profeta che a va cade che chi ye.

⁴¹ Nahn ye ne, rahn ye:

—Ihyan tih ne, a man ihyan min che a va cade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehnse.

Ate nahn ihyan ne, rahn ye:

—Hua cuaco chemin, te ihyan min che a va cade che chi ye ne, ndiyu estado yahn Galilea quendah ye, ⁴² te nan Ndudo yahn Dendiohs ne, a ndirun che ihyan min ne, nan ndata yahn rey David quendah ye man, cuhndeyan ye yan Belén, yan vaco David man.

⁴³ Tihq chi che a vih rahn ama, a vih rahn tama ihyan chahn, yahn Dihvo vo. ⁴⁴ Van ihyan chahn ne, chenun ama o se che nahm din se preso Dihvo vo, ate hua chihquino se.

*Sahn ndinan yahn ihyan nacion yahn Israel ne,
hua chitahno se Dihvo vo Jesucristo*

45 Sahn policía chahn ne, ndaconan se nañ che chenun sahn fariseo mān, chidocuyān ndinān mān. Tuhme rāhn se ri se sahn policía chahn:

—¿Dehco che hua quenda nchuhn ihyan min?

46 Ndahconan sahn policía chahn, ne rāhn se:

—Hua quenda nuhn ihyan, te nde əma yune hua nihnevan nuhn che ricuahn ihyan nduhcā che ricuahn ihyan min.

47 Rāhn sahn fariseo chahn ri se sahn:

—Namin nchuhn ne, co a cāh yune ne che chih-necheh ye nchuhn. **48** Cuedevano ne, te nde əma nuhn, hua ritahno nuhn ihyan min. **49** Sahn yan sih ne, hua devano se ley che dirun Moisés, ne chemin che ndinda se.

50 Van sahn ndinān chahn ne, ndi cuande ama ihyan fariseo che duche ye Nicodemo. A ihyan min che chahn ye əma vino, chendihchero ye Dihvo vo. Ihyan min ne, rāhn ye ri ye combiero yahn ye:

51 —Ley che riquendi vo ne, rihquentiyon che hua co cāhmo vo che a ndinda əma ihyan numanahn che metah cadino cuaco vo deh nunde yahn ye va.

52 Ndaconan se yahn Nicodemo, ne rāhn se:

—¿A namin nduco di chique estado yahn Galilea? Condihchenen nañ Ndudo yahn Dendiohs, ne cadine te nde əma ihyan profeta hua quendah ye min.

53 Chihno min ne, conahñ queri əma se ndevaco se.

¹ Chihno chicuahn Dihvo vo ihyan chahn ne, cuahn ye Cuete Olivo. ² Chi dave tāma ro me ne, ndā tun ye, ne chendā ye chete yāco. Ndo dāma nducoyāca ihyan nān ye, ne chihnde ye, ndevanān ricuahn ye ihyan chahn. ³ Tuhme ndā sahn devano ley che dirun Moisés mān, sahn fariseo mān, nda se əma tāhn ndahta che va inchahn te, che ntāca ihyan tāhn, ura che quendite te nduco chihyo te. Chihno se tāhn mendāhn, ⁴ ne rāhn se ri se Dihvo vo:

—Ihyan Ricuahn, tāhn tih ne, ntāca ihyan tāhn, ura che quendite te nduco chihyo te. ⁵ Nān ley che dirun Moisés ne, rihquentiyon che cāhno nuhn tāhn che tihchan sih, nduco tu. ¿Me ndih, deh rāhn ne ne?

⁶ Tihcā rāhn sahn chahn, te retumarande se Dihvo vo, renuhn īno se tācā co cāca nunde se yahn ye. Ate Dihvo vo ne, nde hua tumacah ye yahn se, ne canān dirun ye ndiyāhn, nduco ndutitāh ye. ⁷ Quendi se retumarune se ihyan. Nān menān ne, ndevandi cuāco ye, ne rāhn ye ri ye sahn:

—Adecochano nchuhn che metah nunde yahn ne ne, cāh ne tu tāhn.

⁸ Chihno rāhn ye ne, ndaconan ndondih ye, ne quendi ye redirun ye ndiyāhn. ⁹ Chi cuihnān sahn chahn che tihcā rāhn ye ri ye sahn, te a devano se te chendihco se nunde, ne canān ndiquendāh vah ca əma ca əma se, conāhn se, menān vihca sahn che tahque ndico chahn. Cuahn che a chihno conahn se ne, a deman tāhn ndahta me, nti te min. ¹⁰ Tuhme ndevandi cuāco Dihvo vo, ne tumerune ye tāhn:

—¿Tiya sahn chahn che rih nunde se yehn ne? ¿Ande ąma se hua quendi se rih nunde se yehn ne?

¹¹ Ndaconan te yahn ye, ne rahn te:

—Hua Dihve, nde ąma se.

Tuhme rahn ye ri ye tahn:

—U ne, nchahco nunde yehn. Man ne, conahn. Ametah ndaconan ndere cochique condihque nunde.

Ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, cuahtenant ye vahchetero

¹² Tama yune ne, ricuahn Dihvo vo ihyan, ne rahn ye:

—U ne, anduhneca ąma yahn che ri ro dave nan ihyan iyehnse. Chemin che ihyan che ritahno ye u ne, conahn ye ndudo yahn, ne ndedevahn ihyan, cuahtenant ye vahchetero.

¹³ Tuhme rahn sahn fariseo chahn ri se ihyan:

—Ndih ne, rendonan man ne ndih. Chemin ne, hua cochihue yahn ne.

¹⁴ Ndahconan ye, ne rahn ye ri ye sahn:

—Ndudo che rente ne, cuaco, andahre rahn nchuhn che rendonan man u, te u ne, devano ti chica man, ti nahn man. Ate nchuhn ne, hua devano ne ti chica nde huane ti nahn. ¹⁵ Nchuhn ne, ra cuande ne ihyan nduhca costumbre yahn ne, rendahchenan ne ihyan. Ate u ne, hua rendahchenan nde ąma ihyan. ¹⁶ Me cuahn che retechecade ne, retechecade numa cuaco, te retechecade dama nduco Chida, ihyan min che dechuh ye u, ndiyu deman. ¹⁷ Nan ley che rendahchenan nchuhn ne, rihquentiyon che, cuahn che va o testigo che ra vih ndudo yahn ye, rahn ye che cuaco ne, va che cotahno vo che rahn ye. ¹⁸ U ne,

ráhn ndudo cuaco yahn ntiyon yáhn. Me Chidá che dechuh ye u ne, namin ráhn ye yahn.

¹⁹ Tuhme tumerune sahn chahn ihyan, ne ráhn se:

—¿Ti va chida ne ne?

Ndahconan ye yahn se, ne ráhn ye:

—Nchuhn ne, hua renahn ne yahn vederi-hquentiyon che quenan cumá, nde hua rendihche ne Chidá. Nducote hua renahn ne yahn vederi-hquentiyon che quenan cumá ne, chemin che hua rendihche ne Chidá.

²⁰ Tihcä chicuahn Dihvo vo chete yäco, nän che va yave yahn tume vedino. Ate nde äma sahn chahn, hua din se preso ihyan, yahn che metah ndä ura che ndihco çäde Dendiohs.

Dihvo vo Jesucristo ne, ráhn tun ye che nahñ ye vahchetero

²¹ Ndaconan ráhn Dihvo vo tama yune nduco ihyan tuhcä:

—U ne, náhn, ne nchuhn ne, nuhn ne u, ate hua ntäca ne u. Conda ne, din nunde yahn ne, te nän che náhn ne, hua co ndä ne.

²² Tuhme ráhn sahn ndinäñ chahn vän män se nduco vih:

—¿A cähno män ihyan tih ihyan, che tihcä ráhn ye che nän che cähn ye ne, hua co ndä vo ne?

²³ Ráhn Dihvo vo ri ye sahn:

—Nchuhn ne, ihyan iyehnse nchuhn. Ate u ne, vahchetero chicá. ²⁴ Chemin che ráhn rí nchuhn che conda ne, din nunde yahn ne. Tihcä, te ndete che hua cotahno ne che u, ihyan min che a va çäde che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehnse ne, conda ne, din nunde yahn ne.

25 Tuhme tumerune sahn chahn ihyan:

—¿Duh ndih ne?

Ndahconan ye, ne ráhn ye ri ye sahn:

—A ráhn rí nchuhn nde a ráhn me. **26** Ama ndeh nán dehtenduh va che có nchuhn mán, nevíh nunde yahn ne vaconan ne mán. Ihyan che dechuh ye u ne, riquendah cuaco che ráhn ye. Me u ne, a ndudo yahn ye che ricuáhn ihyan iyehnse.

27 Ate sahn chahn ne, hua chenahn se che a yahn Dendiohs Chida che tihcä ráhn ye. **28** Chemin che ráhn ye ri ye sahn:

—Cuahn che cuaconahn yah nchuhn u che rinducó nducoyaca ihyan ne, tuhme tumacadino ne yahn vederihquentiyon che quenan cumá. Namin tumacadino ne che hua ricuáhn che cuande yahn mán, te ricuáhn ndudo che a mán Chidá te cuande ye u. **29** Tihcä, te Chidá ne, dechuh ye u, ne rinduco ye u. Hua rihcoman ye u, te cuahn dama redináhn nducuahn che renan ino ye.

30 Cuahn che chihno ráhn Dihvo vo nducuahn ndudo chemin chan ne, áma yahne ihyan chitahno ye ihyan.

31 Tuhme ráhn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Ndete che quendi nchuhn numa ino ne cotahno ne ndudo che ricuáhn nchuhn ne, tuhme che cuaco conduco ne u. **32** Avane ne, conahn ne ndudo yáhn, ne ndo ne libre.

33 Ndahconan ihyan chahn ne, ráhn ye ri ye Dihvo vo:

—Nuhn ne, ndata yahn Abraham nuhn, ne nde áma yune hua ntihcue ihyan nuhn. ¿Me tacä che ráhn ne che ndo nuhn libre ne?

34 Ráhn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cuaco ráhn rí nchuhn te nducoyaca ihyan che vatechica ye vedeyeno yahn mān ye, rahtendihco ye nunde ne, anduhneca ndete che hua libre ye, te hua co cahcomān ye nunde yahn ye. ³⁵ Nchuhn ne, nduhca sahn decahyā yahn ihyan che hua redin cuande ye vān dāya ye ne, tihchan nchuhn nan Dendiohs. Ate u ne, Dāya ye u. ³⁶ Chemin che, cuahn che ndedeváhn ihyan ne, ametah deh che ndedecadino ye. ³⁷ A devanó che ndata yahn Abraham nchuhn. Ate hua renevahnecon ne ndudo yáhn, ne chemin che nahm cahno ne u. ³⁸ U ne, ricuáhn nchuhn ndudo che rete cuande Chidá u, ne nchuhn ne, redin ne dehtenduh che nahm chida ne.

³⁹ Ndhacanan ihyan chahn yahn Dihvo vo, ne rahn ye:

—Nuhn ne, Abraham che chida nuhn.

Ate rahn ye ri ye ihyan chahn:

—A ndere redin chida nchuhn Abraham, te hua riquendi ne yune yahn ye. ⁴⁰ U ne, ráhn cuacó rí nchuhn ndudo che a mān Dendiohs rete cuande ye u, ate nchuhn ne, nahm cahno ne u. Abraham ne, ndiyu chemin che din ye. ⁴¹ Nchuhn ne, cuahito redin chida ne, cuahito redin mān ne.

Ráhn ihyan chahn ri ye Dihvo vo:

—Nuhn ne, Dendiohs che Chida nuhn.

⁴² Ráhn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—A ndere redin Chida nchuhn Dendiohs. Hua cuaco che rahn ne, ne chemin che hua ri rendihche ne u. Ndiyu che cuande yahn mān che cochí, te a mān Dendiohs dechuh ye u. ⁴³ Yahn che hua renevahnecon nchuhn ndudo yáhn ne, chemin che hua renahn ne. ⁴⁴ Nchuhn ne, chundah che chida ne, sahn min che redinahn ne yahn se. Sahn

min ne, rihquentiyon se sahn rihno ihyan nde ro che chihnde iyehnse. Cuahn dama rihncgeh se, te chemin che ntiyon yahn se. ⁴⁵ U ne, ricuáhn ndudo cuaco, ate nducote ndi nino ne vederihncgeh ne, chemin che hua ritahno ne che ráhn. ⁴⁶ Nde ama nchuhn ne, hua co cahma ne che va nunde yáhn. Ndudo cuaco che ricuáhn, ne redin yahn che cotahno ne. ⁴⁷ A ndero ndi ihyan che yahn Dendiohs ihyan, te rihcovan ye Ndudo yahn ye. Ate nchuhn ne, ndiyu yahn Dendiohs nchuhn, ne chemin che hua nahm cahcovan ne Ndudo yahn ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, a va ye nde ro che metah cuhndeyan Abraham

⁴⁸ Tuhme ráhn sahn ndinan chahn ri se Dihvo vo:

—Ráhn cuaco nuhn ri nuhn ndih che ndere ihyan ndih, nduhca ihyan nación yahn Samaria man, quenun vaco chihngä ndih man.

⁴⁹ Ráhn Dihvo vo ri ye sahn chahn:

—U ne, rendevá yavenan Chidá. Ate nchuhn ne, rendahchenan ne u, ne chemin che ndere ráhn ne che quenun vaco chihngä u. ⁵⁰ U ne, hua rendonan man u. Ate va Chidá che rendeva ye yavenán, ne ihyan min che retechecade ye. ⁵¹ Cuaco ráhn ri nchuhn te ihyan che rihcovan ye che ricuáhn ne, cuahtenant ye cuahn dama.

⁵² Tuhme ráhn se ri se Dihvo vo:

—Man ne, a devano cuaco nuhn che quenun vaco chihngä ndih, yahn che tihcä ráhn ne. Abraham man, nducoyaca ihyan profeta man ne, chih ye. Me ndih ne, ráhn ne te ihyan che cahcovan ye ndudo che ricuahn ne ne, cuahtenant ye cuahn

dama. ⁵³ ¿A tahque rigonun chihve ndih che co chida nuhn Abraham, che ráhco ne? Ihyan min mān, nducoyaca ihyan profeta mān ne, chih ye. ¿Duh ndih, che ráhco ne?

⁵⁴ Ráhn Dihvo vo ri ye sahn:

—Ndete che rendonan mān u ne, nde hua cochi-hve yáhn. Chidá, ihyan min che ráhn nchuhn che Dendiohs yahn ne ne, a ihyan min che rendeva ye yavenán. ⁵⁵ U ne, rendihché ihyan, ate nchuhn ne, hua rendihche ne ihyan. Rendihché ihyan, ne red-ináhn che rihquentiyon ye. Cuaco che ráhn, ndiyu nduhca nchuhn che ndere rahn ne che rendihche ne ihyan. ⁵⁶ Ihyan ndico yahn nchuhn, Abraham ne, ɣama chi yeno ye cuahn che checadino ye che va che chí iyehnse, ne nde tahque chi yeno ye cuahn che a chinahn.

⁵⁷ Tuhme ráhn se ri se Dihvo vo:

—Nde mare o raco ndiche nduyo metah co ndih, ɡtaca che ndihchero ne Abraham?

⁵⁸ Ráhn Dihvo vo ri ye sahn:

—Cuaco ráhn rí nchuhn te u ne, a vá nde ro che metah cuhndeyan Abraham.

⁵⁹ Tuhme chetah sahn chahn tu, che cah se Dihvo vo. Ate cheh nān se ihyan, ne ndiquendah ye chete yaco me. Chuh ye vān nducoyaca se, cuahn ye.

9

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che chi ro nān ɣama sahn che ve nān se nde ro che chihndeyan se

¹ ɣama ro ne, ndihchero Dihvo vo ɣama sahn che ve nān se nde ro che chihndeyan se. ² Ihyan apóstol yahn ye ne, tumerune ye ihyan:

—Ihyan Ricuahn, ¿dehco che ve nān sahn tih ne?
¿A cāva nunde yahn indihte yahn se, o cāva nunde
yahns mān se ne?

³ Ndaalconan Dihvo vo yahn ihyan chahn, ne
rahns ye:

—Ndiyu cāva nunde yahn indihte yahn se, nde
huane cāva nunde yahn mān se. Ve nān se cāva
che cuhnde ro vederihquentiyon yahn Dendiohs,
tumacadino ihyan. ⁴ U ne, va che din nun inó
dináhn ntion yahn Ihyan che dechuh ye u nu-
manahn che quenan cá iyehnse. ⁵ Numacuahn
ro che quenán muhn ne, ricuáhn Ndudo yahn
Dendiohs ihyan cāva che netah ndutinān ye.

⁶ Chihno rahn ye chemin ne, din ye tah nchete
nduco nunedān ye, ne chacotāhme ye ndutinān
sahn nān ve me. ⁷ Tuhme rahn ye ri ye sahn:

—Cuehn conane nan nān nune che duche Siloé
—che tihcā duche nune me ne, conahn “Nune
Rica.”

Cuahn sahn nān ve me, ne cuahn che nāno se
nān se nān nune me ne, chi ro nān se. ⁸ Cuahn che
ntā se ne, rahn ihyan nino ndevāco se mān, ihyan
che rendihche ye sahn mān:

—¿A ndiyu sahn tih che rica se che din ihyan
vedevāhino nduco se ne?

⁹ Nāhn ihyan ne, rahn ye:

—Sahn tih chemin.

Nāhn tun ihyan ne, rahn ye:

—Ndiyu sahn tih chemin, ate tihcā ro se.

Rahn mān se:

—A u chemin.

¹⁰ Tumerune ihyan sahn:

—¿Me tācā chi che chi ro nan ne?

11 Ndahconan se, ne ráhn se:

—Ihyan min che duche ye Jesús, din ye nchete, chacotahme ye ndutinán, ne tahve ye u, cháhn nanó nán nán nune Siloé. Chihno nán nán ne, ndetahno chi ro nán.

12 Tumerune ihyan chahn sahn:

—¿Ti quenan ihyan min ne?

Ndahconan se, ne ráhn se:

—Hua devanó.

13 Tuhme quenda ihyan sahn min nán sahn fariseo. **14** Ro che din Dihvo vo che chi ro nán sahn min ne, ro che rahtetuhno ihyan. **15** Chemin che tumerune sahn fariseo chahn sahn taca chi che chi ro nán se. Ndahconan se, ne ráhn se ri se sahn chahn:

—Chacotahme Jesús nchete ndutinán, ne nanó nán nduhcä che ráhn ye, ne ndetahno chi ro nán.

16 Tuhme ráhn ama o sahn fariseo chahn:

—Sahn che tihcä din me ne, ametah yahn Dendiohs che tihcä redin se, te hua renevahneun se ro che rahtetuhno ihyan.

Ate tamá te o se ne, ráhn se:

—Ndete che hua yahn Dendiohs sahn ne, ¿taca redin se vederihno tuhme?

Nduco tihcä ne, hua cavih ndudo yahn se nduco vih, **17** ne ndaconan tumerune se sahn min:

—Me di, ¿deh ráhn yahn sahn min che din se che chi ro nan ne?

Ndahconan se, ne ráhn se ri se sahn chahn:

—U ne ráhn te ihyan min ne, ama ihyan profeta.

18 Ate sahn chahn ne, hua nahm cotahno se che ve nán sahn min ro menán. Chemin che tahve se chehua indihte yahn sahn min, **19** ne tumerune se ihyan:

—¿A nchuhn daya ne sahnguh ne? ¿A cuaco che ve nān se cuahn che chihndeyan se ne? ¿Me tacā chi che chi ro nān se ne?

²⁰ Ndaconan indihte yahn sahn min:

—Sahnguh che daya nuhn, ne ve nān se cuahn che chihndeyan se. ²¹ Ate hua devano nuhn tacā chi che chi ro nān se, nde hua devano nuhn duh ihyan din ye che chi ro nān se. Tumerune nchuhn sahn. A va nduyo yahn se, ne mān se co nte cuande se nchuhn.

²² Indihte yahn sahn min ne, tihca rahn ye, te vahino ye, yahn che a checadino ye te sahn ndinān chahn ne, a ntuhno se che ndetendah se adecoduhno ihyan chete yaco, ndete che cotahno ye che Dihvo vo ne, a ihyan min che a va cāde che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehnse. ²³ Chemin che rahn ihyan chahn ri ye sahn ndinān chahn che tumerune se mān sahn daya ye te a va nduyo yahn se.

²⁴ Tuhme ndaconan cah sahn ndinān chahn sahn min, ne rahn se ri se sahn:

—Codin cava Dendiohs, ne cahme co nuhn cha che cuaco, te nuhn ne, devano nuhn te sahn min che din se che chi ro nan ne, sahn nunde se.

²⁵ Ndaconan sahn min, ne rahn se ri se sahn chahn:

—U ne, hua devanó a ihyan nunde ye o hua. Ate devanó che ro menān me ne, ve nān, ne ihyan min din ye che chi ro nān.

²⁶ Ndaconan tumerune sahn chahn sahn:

—¿Tacā din se che chi ro nan ne?

²⁷ Ndaconan sahn min, ne rahn se ri se sahn chahn:

—A ráhn rí nchuhn, ne hua ritahno ne. ¿Deh ndah co yahn ne che ndaconán cahma tún ne? ¿A nduco ne nahm cotahno ne ihyan min ne?

²⁸ Ráhva sahn chahn nduco sahn min, ne ráhn se ri se sahn:

—Di ne, ndichahtine sahn min. Ate nuhn ne, ndichahtino nuhn Moisés. ²⁹ A devano nuhn te Moisés ne, a man Dendiohs cah ye ntiyon ihyan. Ate sahn che rahm me ne, nde hua devano nuhn ti chica se.

³⁰ Ndahconan sahn min, ne ráhn se ri se sahn chahn:

—Ama rahn inó yahn nchuhn, che ráhn ne che hua devano ne ti chica ihyan min, te u ne, din ye che chi ro nán. ³¹ A devano cuaco vo te Dendiohs ne, hua rihcovan ye yahn ihyan nunde, ate rihcovan ye yahn ihyan che renevahncun ye ihyan man, redinahn ye vederihquentiyon yahn ye man. ³² Nde ama yune hua nihnevan vo yahn ama ihyan che co din ye che co ro nán ihyan nán ve. ³³ Ihyan min ne, Dendiohs dechuh ye ihyan, ne chemin che redin ye vederihno. Ndete che hua ne, hua dehva co din ye.

³⁴ Ráhn sahn chahn ri se sahn min:

—Di ne, ama sahn nunde di nde ro che chihneyan. ¿Taca che nahm cacuehn nuhn ne?

Chihno ráhn se chemin ne, ndetendah se sahn chete yaco.

³⁵ Checadino Dihvo vo che ndetendah sahn ndinan chahn sahn min chete yaco, ne cuahn che ntaca ye sahn ne, tumerune ye sahn:

—¿A ritehne Daya Dendiohs ne?

³⁶ Ráhn se ri se ihyan:

—Dihvé, cahma ne co ne u duh ihyan min cava che cotahnó ihyan.

³⁷ Ndaheconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye sahn:

—A u chemin, che renté ndoque. Mān ne, a ndihche u.

³⁸ Tuhme chehntihya se nān Dihvo vo, ne rahn se ri se ihyan:

—Dihvé, ritahnó ndih.

³⁹ Namin rahn Dihvo vo:

—U ne, ndā iyehnse cuh cava che techecadé yahn nducoyaca ihyan. Ihyan che hua devano ye Ndudo yahn Dendiohs ne, cacúahn ihyan, ne ihyan che devano ye che rāhco ye ne, cuhnde ro yahn ye che nde hua devano ye.

⁴⁰ Ama o sahn fariseo che chenun se min ne, chihnevan se che tihcā rahn ye, ne rahn se ri se ihyan:

—¿A namin nuhn, rahn ne yahn nuhn che hua devano nuhn ne?

⁴¹ Ndaheconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye sahn:

—Ndete che hua devano nchuhn ne, nde hua chendihco ne nunde. Ate nducote a mān nchuhn rahn ne te a devano ne mān, nducote rahcotāhn ne mān ne, chemin che chendihco ne nunde.

10

Ejemplo yahn itecuche

¹ Quendi Dihvo vo, ne rahn ye:

—Cuaco ráhn rí nchuhn te sahn duco ne, huā rendā se cuāhn chendevah yahn chan nān chenun itecuche, te rendā se cuāhn chihto chan. ² Ate ihyan che redin ye cuādo itecuche ne, rendā ye cuāhn chendevah yahn chan. ³ Sahn che redin

cuđado chendevah ne, renahne se, ne renda ye. Rahn ye che duche queri ąma te, ne rah ye ite. Cuahn che rah ye ite ne, rechi te, ne retendah ye ite chete chan. ⁴ Cuahn che a retendah ye nducoyaca te chete chan ne, riquendahnan ye yahn te, ne riquendi te ihyan, te ndi nino te ihyan. ⁵ Ate hua riquendi te sahn che hua rendihche te. Tahque ndah te ne, rano te yahn se, yahn che hua rendonahn te ndudo yahn se.

⁶ Dihvo vo ne, nte ye ejemplo cuh cava sahn chahn, ate hua chenahn se.

Ejemplo yahn ihyan che ndah redin ye cuđado itecuche

⁷⁻⁹ Quendi Dihvo vo, ne rahn ye ri ye sahn chahn:

—Cuaco ráhn rí nchuhn te, nduhcä che richihve chendevah yahn chan cava che co chuh itecuche ne, tihcä u cava ihyan yáhn. Ihyan che ritahno ye u ne, ndevahn ye, ne cuahenan ye vahchetero. Ihyan chahn ne, anduhneca itecuche che hua ndere vatechica män te, che rendondä te chete chan, ri te cuđado män, riquendah te rahn te reh te män. Nducoyaca sahn rihncgeh che chahte se ro che metah ndá, redin cä se che Ndudo yahn Dendiohs rahndudo se ne, anduhneca sahn duco, tihchan se, ne ihyan yahn Dendiohs ne, hua rihcován ye ndudo yahn se.

¹⁰ 'Sahn duco ne, renda se cava che cahno se ihyan män, duco se män, cuihno denda se ihyan män. Ate u ne, ndá cava che ndedeváhn ihyan, ne ąma ndähcä cuahno ye, cuahenan ye vahchetero. ¹¹ Nduhcä ąma ihyan che ndah redin ye cuđado itecuche yahn ye nde ndihco mendahn ye ihyan

cáva che ndedevahn ye ite ne, tihcá u, te ndah redín cudádo ihyan yáhn, nde cahco mendáhn u cóh, cáva che ndedeváhn ihyan. ¹² Ate nducoyáca sahn mozo che redin se ntiyon min ne, nducote ndiyu yahn se itecuche ne, hua cudádo se. Cuahn che rendá lobo ne, rihcomán se itecuche che nduco se, ne rano se. Tuhmē retah lobo ite, ne rihno rano ite chenáhn. ¹³ Rano se, te ndiyu dihve itecuche sahn, ne hua redin se cudádo ite numa ino se.

¹⁴⁻¹⁵ 'U ne, anduhneca áma ihyan che ndah redin ye cudádo itecuche yahn ye. Chidá ne, rendihche ye u, ne u ne, rendihché ihyan. U ne, nda cuandé ihyan yáhn, ne mán ye ne, richahtino ye u. U ne, nde cahco mendáhn u cóh, cáva che ndedeváhn ihyan. ¹⁶ Namin vate ca ihyan che nedin yáhn ihyan, ndedeváhn ihyan. Mán ne, vatechica vane ye, ate nevahnecon ye u, ne ndo dama ye van ihyan yáhn.

¹⁷ 'Chidá ne, yahino ye u, te cahco mendáhn u cóh, cáva che ndedeváhn ihyan iyehnse. Cuihno min ne, va che ntuché. ¹⁸ Nde áma ihyan ne, hua co cahno ye u, ndete che hua mán cahco mendáhn u. Va vederihquentiyon yáhn cáva che cahco mendáhn u cóh. Namin va vederihquentiyon yáhn che ntuché. Vederihquentiyon min che te Chidá u.

¹⁹ Cuahn che chihno ráhn Dihvo vo ndudo chemin chan, chihnevan sahn ndinan chahn ne, ndevanán se, a vih ráhn áma a vih ráhn tama se. ²⁰ Áma yáhn se ne, ráhn se:

—Nde hua tumacah nchuhn che ráhn sahn tih, te quenun vaco chihngá sahn, ne hua va cuaco

dave yahn se.

²¹ Ate nahn tun se ne, rahn se:

—Adecoduhno ihyan che quenun vaco chihnga ihyan ne, hua tihcä runecäde rente ye. Avane ne, hua co din ye che co ro nän ihyan nän ve.

Sahn ndinän yahn nación yahn Israel ne, nahndah se tu Dihvo vo Jesucristo

²² Ro min ne, ro iche, ne tahn min redin ihyan vihco yahn yäco, min yan Jerusalén. ²³ Dihvo vo ne, quechica ye ndiyäco me man corredor che duche Corredor yahn Salomón. ²⁴ Ndo dama sahn ndinän chahn nän ye, ne rahn se ri se ihyan:

—Ndete che ndih, ihyan min che a va çäde che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehnse ne, cahma cuaco no ne co ne nuhn. Hua ndähcä che rihco ndeh ne.

²⁵ Ndahtconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye sahn:

—A ráhn rí nchuhn, ne hua ritahno ne. Nduco vederihno che redín numacuahn vederihquentiyon yahn Chidá ne, a ndero ndi che a u chemin.

²⁶ Ate nchuhn ne, hua ritahno ne, te hua ndi cuande ne van ihyan yáhn, nduhcä che a ráhn rí nchuhn. ²⁷ Ihyan yáhn ne, rihcovan ye ndudo yáhn, ne rinduco ye u. Me u ne, nda cuandé ihyan. ²⁸ Rendedeváhn ihyan, ne cuahtenant ye vahchetero numacuahn ro. Hua duhva co din che conda ye, te u nda cuandé ihyan. ²⁹ Man Chidá tendähnun ye ihyan chahn çäva che cotahno ye u. Ihyan min che tahque chahte vederihquentiyon yahn ye, ne nducote namin nda cuande ye ihyan ne, chemin che hua duhva co din che conda ye. ³⁰ U nduco Chidá ne, ama

no vederihquentiyon yahn nuhn mān, əma no vederendedecadino yahn nuhn mān.

³¹ Cuahn che tihcä ráhn Dihvo vo ne, ndaconan chetah sahn ndinān chahn tu che cah se ihyan.

³² Tuhme ráhn ye ri ye sahn:

—Numacuahn vederihquentiyon yahn Chidá, əma ndeh nān dehtenduh che ndah nedín nān nchuhn. Ate nchuhn ne, de tu nahm cah ne u.

³³ Ndahconan sahn chahn ne, ráhn se ri se ihyan:

—Ndiyu yahn dehtenduh che redin ne che cah nuhn tu ndih, ate yahn che duche rino ne Dendiohs che tihcä ráhn ne. A ndero ndi che ihyan iyehnse ndih, ne ráhn ne te əma no vederihquentiyon quenan cuma ne nduco Dendiohs.

³⁴ Tuhme ráhn Dihvo vo ri ye sahn chahn:

—Nān ley che riquendi nchuhn ne, ndirun che ráhn Dendiohs yahn ihyan tuhcä: “Nchuhn ne, menun Dendiohs nchuhn.” ³⁵⁻³⁶ A devano nchuhn te cha che ndirun nān Ndudo yahn Dendiohs ne, hua co cahmo vo che hua cuäco. Nducote a mān Dendiohs ráhn ye yahn ihyan che rihnde tāh ye Ndudo yahn ye te menun Dendiohs ihyan ne, chemin che nde tāh hua ndahcä che tihcä ráhn ne che duche rinó Dendiohs, che ráhn che u che Daya ye mān, che tendahnnun ye u, dechuh ye u muhn iyehnse mān. ³⁷ Cuentah nchuhn ndutinan ne, condihchero ne. Ndete che numacuahn vederihquentiyon yahn Chidá, redín vederihno, tuhme cotahno ne u. ³⁸ Nducote redín vederihno numacuahn vederihquentiyon yahn ye ne, cotahno ne u, andahre hua nahm cotahno ne yahn ndudo che ricuáhn. Tuhme tumacadino ne che rinduco Dendiohs Chida u.

39 Chihco dama ino sahn chahn tama yune che nahm din se preso ihyan, ate ndiquendah ye van se, ne din vi ye.

40 Tuhme cuahn ye cuahn chihto ico Jordán, ne min quenan ye, lādo cuahn nān che riquendah yahn, cuahn nān che quenan Juan Bautista chehdenune ye ihyan ro menān. **41** Ama yahn ihyan rahn ye, rendihchero ye Dihvo vo, ne rahn ye:

—Juan Bautista ne, andahre hua din ye nde ama vederihno, ate nducuahn che rahn ye yahn ihyan cuh ne, cuaco.

42 Ihyan che chahn ye min ne, ama yahn ye chitahno ye ihyan.

11

Chih Lázaro

1-3 Yan Betania ne, chihnde ama ihyan che duche ye Lázaro. Ihyan min ne, chahte o cahve ye; ama ye ne, duche ye María, ne tama ye ne, duche ye Marta. A ihyan che duche María me che chacotahme ye nunedan cah Dihvo vo, ne ndi cuma ye nduco yudo tin ye. Ama yune ne, chetah cah Lázaro, ne ama tahn ndi ye. Tuhme tahve nduh che o cahve ye ndudo yahn Dihvo vo, ne rahn ye:

—Dihve nuhn, amigo yahn ne Lázaro ne, chetah cah ihyan, ne ama tahn ndi ye.

4 Cuahn che chihnevan Dihvo vo ne, rahn ye:

—Cah min ne, andahre din che coh ye, ate chemin ne, cava che cuhnde ro vederihquentiyon chahte yahn Dendiohs, ne ndeva ihyan yavenan ye man, ndeva ye yavenan u che Daya ye man.

⁵ Andahre ˻ama yahino Dihvo vo ihyan chahn, Lázaro mạn, María mạn, Marta mạn ne, ⁶ cuahn che ndä ndudo yahn ye che cah Lázaro ne, chendah ca ye te o ro min nän che quenan ye. ⁷ Chihno min ne, rahn ye ri ye ihyan apóstol yahn ye:

—Ndaconan cuhn vo nduco nchuhn estادو yahn Judea.

⁸ Tuhme rahn ihyan chahn ri ye ihyan:

—Ihyan Ricuahn, cade chuh neve ro che nahm cahno sahn ndinän chahn ndih nduco tu, ne män ne, ¿a riñco ne che cahn tun ne min ne?

⁹ Rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Ndichio ura che ˻ama ro, ne cuahn che ro vatechica vo ne, hua renda cah vo, te ro nän vo yahn che quendihco dave yahn yahn. ¹⁰ Ate ndete che vino vatechico vo ne, conda cah vo yahn che man ro.

¹¹ Chihno min ne, rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Amigo yuhn vo Lázaro ne, quiyado ye, ate cahn ndedetuhché ihyan.

¹² Rahn ihyan chahn ri ye ihyan:

—Dihve nuhn, ndete che chetañ yahnde ihyan ne, ametah nduh dito ri yahn ye.

¹³ Dihvo vo ne, hua rahn cuaco ye che a chih Lázaro, ne chemin che rahnco ihyan apóstol chahn che quiyado ye. ¹⁴ Tuhme rahn cuaco ye ri ye ihyan chahn:

—Lázaro ne, a chih ye. ¹⁵ Tahque ndahcä che hua quenán min ro che chih ye, te nduco tihcä ne, tahque ndah ro yahn nchuhn, cava che cotahno ne. Män ne, cuhn vo quendihhero vo ihyan.

¹⁶ Tomás, ihyan min che ntahco ihyan che duche ye “Cuahche” ne, rahn ye ri ye ihyan apóstol chenahhn chahn:

—Cuhn vo nduco nchuhn, conduco vo Dihvo vo, andahre va che coh vo dama nduco ye.

A Dihvo vo Jesucristo che rendedevahn ye ihyan iyehnse man, rendedetuhche ye tenahn man

¹⁷ Cuahn che nda Dihvo vo yan Betania ne, a cun ro che quenun Lázaro chete yayan. ¹⁸ Betania ne, nino nduco yan Jerusalén, ri tenduh o kilómetro quenan mahn, ¹⁹ ne ama yahn sahn ndinan yahn nación yahn Israel, chahn se chendihchero se Marta man, María man, cava che necah se vedechahino ihyan, yahn che chih cahve ye. ²⁰ Cuahn che checadino Marta che a nda nino Dihvo vo ne, cuahn ye quendi yune ye ihyan. Numanahn min ne, quenun María vah. ²¹ Ura che a tahn nun Marta Dihvo vo ne, rahn ye ri ye ihyan:

—Dihvé, ndete che muhn quenan ne ro che chi dito yahn cahvé ne, nde hua chih ye. ²² Ate dehve din yahn, te ndih ne, adecodehno che caca ne Dendiohs ne, cuahneun ye.

²³ Rahn Dihvo vo ri ye Marta:

—Quehve ne, ndaconan conan se.

²⁴ Rahn Marta ri ye Dihvo vo:

—Cuaco che ndaconan conan ye, cuahn che ntuche tenahn, ro che cuihno iyehnse.

²⁵ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye Marta:

—Che ntuche tenahn man, che cuahtenant ye vahchetero man ne, a u che rihquentiyón. Ihyan che ritahno ye u ne, andahre coh ye ne, ntuche ye.

²⁶ Nducoyaca ihyan che ritahno ye u ne, hua conda

ye, te cuahtenant ye vahchetero cuahn dama. ¿A
ritehne chemin ne?

²⁷ Rahn Marta ri ye Dihvo vo:

—Taca hua, Dihvé. Ritahnó. Namin ritahnó che
a ndih che Daya Dendiohs man, a ndih che a va
cade che chi ne ndedevahn ne ihyan iyehnse man.

²⁸ Chihno rahn Marta ne, cuahn ye ngua ye coh
ye María, ne rahn ye deco deco ri ye ihyan:

—Ndã Ihyan Ricuahn, ne rah ye di.

²⁹ Ndetahno necuan María, ne cuahn ye nan che
quenun Dihvo vo. ³⁰ Dihvo vo ne, ametah condã
ye viyan, te quenan rino ye yune nan che ntaca
Marta ihyan. ³¹ Sahn ndinan chahn che chenan
se vaco María renecah se vedechahtino ihyan ne,
ndihchero se che aderano ye necuan ye cuahn ye,
ne cuahn se nduco ye. Rahnco se te cuahn ye nan
yayan, cuaco ye cava cahve ye.

³² Cuahn che ndã María nan Dihvo vo ne, chehn-
tihya ye, ne rahn ye:

—Ndete che muhn quenan ne ro che chi dito
yahns cahvé ne, nde hua chih ye.

³³ María ne, ama raco ye. Namin sahn chahn ne,
raco se. Ndihchero Dihvo vo, ne ama chi ndache
ye. ³⁴ Tumerune ye ihyan chahn:

—¿Ti chihche nchuhn tenahn me ne?

Rahn ihyan chahn ri ye ihyan:

—Dihve nuhn, cuhn vo nduco ne, ndihchero ne.

³⁵ Namin chaco Dihvo vo. ³⁶ Tuhme rahn ama o
sahn chahn:

—Condihche nchuhn. A ndero ndi che ama
yahino ye tenahn me.

³⁷ Tama te o se ne, rahn se:

—Ihyan tih ne, din ye che chi ro nān sāhn nān ve me. ¿Tācā che hua din ye che ndoyahn Lázaro, ne hua chih ye?

Dihvo vo Jesucristo ne, ndedetuhche ye Lázaro

³⁸ Dihvo vo ne, ḥama chi ndāche ye, ne cuahn ndā ye nān yayan me. Yayan me ne, ndindah nān ḥama yāva, ne ḥama tu chahno ndi chendevah yahn.

³⁹ Rāhn Dihvo vo:

—Cuehnevi nchuhn tu chende yāyan. Conāhne ne.

Tuhme rāhn Marta ri ye Dihvo vo:

—Dihvē, co a ran tenāhn, te a chihno cun ro che chih ye.

⁴⁰ Ate rāhn Dihvo vo ri ye Marta:

—A rāhn rí di te ndete che ritehne ne, tumacade-vederihquentiyon chahte yahn Dendiohs.

⁴¹ Tuhme chehnevi ihyan chahn tu me. Chenihyon nān Dihvo vo nān ro, ne covāh ye tuhca:

—Chidá, renté nundihve cuahn ndih yahn che rihcovan ne che reváh. ⁴² A devanó te cuahn dāma che reváh ne, rihcovan ne, ate tihcā rāhn cāva che ndah yahn ihyan che chenun ye muhn, cāva che cotahno ye che a ndih dechuh ne u.

⁴³ Chihno covāh ye ne, rāhn ye ḥama dito:

—Lázaro, jcuendiquendah tān!

⁴⁴ Ndetāhno ntuche ihyan min, ndiquendāh ye chete yayan. Deva ndacotuma ye tino, nde tāh nde cāh ye mān, nān ye mān. Rāhn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cuentahte nchuhn tino che ndacotuma ye.

*Rente cāde sahn ndinān chahn che din se preso
Dihvo vo Jesucristo*

⁴⁵ Sahn ndinan chahn che chahn se chinduco se María cuahn che chih cahve ye ne, ndihchero se vederihno che din Dihvo vo, ne ąma yahn se chitahno se ihyan. ⁴⁶ Ate nahn se ne, chahn se chengo se sahn fariseo yahn vederihno che din ye, ndedetuhche ye Lázaro. ⁴⁷ Tuhme ndo dama sahn fariseo chahn man, chidocuyan ndinan man, nduco nducoyaca sahn ndinan yahn nación yahn Israel, nte çade se, ne rahn se:

—¿Taq din vo?, te ihyan min ne, ąma redin ye vederihno. ⁴⁸ Ndete che cahcoman vo che quendi ye ne, nducoyaca ihyan cotahno ye ihyan, ne denan chi sahn ndinan yahn Roma, cuihno ndahtera se yaco yuhn vo man, cuihno cahno se ihyan nación yuhn vo man.

⁴⁹ Ate Caifás, ihyan min che chidocuyan che tahque ndinan nduyo min ne, rahn ye ri ye sahn chahn:

—Nchuhn ne, nde hua devano ne. ⁵⁰ Nde tah hua retumacadino ne, te tahque ndahcq yuhn vo, che coh ąma no ihyan cava ihyan nación yuhn vo yudomin ca che coh nducoyaca ye.

⁵¹ Caifás ne, ndiyu che ndedecadino man ye che tihcä rahn ye. Nducote ihyan min ndinan ye nduyo min ne, cah Dendiohs, checadino ye, ne chemin che rahn ye che va che coh Dihvo vo Jesucristo, cava che ndedevahn ye ihyan nación yahn Israel man, ⁵² nducoyaca ihyan yahn Dendiohs che chenan ye muhn min numachahte iyehnse man. ⁵³ Tihcä chi, che nde ro min, chihco çade sahn ndinan chahn che cahno se Dihvo vo.

⁵⁴ Chemin che ametah quechica ro Dihvo vo van ihyan. Tahque ndah ye ne, chica ye estado yahn

Judea, ne cuahn ye əma cuən, nino yahn nən che metah duhva, chihto əma yan che duche Efraín. Min quenan ye nduco ihyan apóstol yahn ye.

⁵⁵ A cochi nino vihco ro yudo yahn ihyan nación yahn Israel, ne əma yahn ihyan rica ye yan vəco ye, rahn ye yan Jerusalén əma o ro numanahn che metah cuanan vihco me, cəva che ndo dave ye nduhcə costumbre yahn ye. ⁵⁶ Rinuhn ihyan chahn Dihvo vo, ne əma retumarune vih ye ura che chenun ye chete yəco:

—Nchuhn, a hua devano ne, ¿a chi ye vihco ne?

⁵⁷ Sahn fariseo mən, chidocuyan ndinan mən ne, a ndihquentiyon se che adecoduhno ihyan che devano ye ti quenan Dihvo vo ne, cəhma ye co ye sahn, cəva che din se preso ihyan.

12

Ama ihyan ndahta ne, chacotəhme ye nunedən cəh Dihvo vo Jesucristo

¹ Te ən ro ca renda che ndə ro yudo me, ne cuahn Dihvo vo yan Betania, quendihchero ye Lázaro, ihyan min che ndedetuhche ye ihyan vən tenəhn.

² Vəco Lázaro din ihyan chahn əma vihco cəva Dihvo vo, ne cəh ye, cheh vino ye. Marta ne, chihntəve ye che cheh ihyan chahn, ne Lázaro mən, Dihvo vo mən, vate ye nduco ihyan chenəhn nən mesa. ³ Ura min ndə María, nda ye tenduh məhn litro nunedən ndah, che duche nardo. Chemin ne, əma yahn chihve. Chacotəhme ye cəh Dihvo vo, ne nedin cuma ye nduco yudo tin ye. Numacuahn chetevah me quendihco chan dən. ⁴ Tuhme əma sahn che ndi cuande se vən ihyan apóstol chahn,

che duche se Judas Iscariote, daya Simón, sahn min che va che ndihcue ndeh se Dihvo vo ne, rahn se:

⁵ —Nunedan tih ne, rigonun chihve tenduh ino ciento tume diyahngua, ¿tacá che hua ndihcue tahn tih, ndaca che conan te ihyan chevah?

⁶ Judas ne, ndiyu che yahino se ihyan chevah che tihcá rahn se, te yahn che duco se. Nducote sahn min ndi se tesorero ván ihyan apóstol chahn ne, rendaca yune che reduco se. ⁷ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Hua cahca tan che tihcá redin te. Chehdenda te nunedan me u, cava che cuhndeyán che conún chete yayan. ⁸ Ihyan chevah ne, cuahn dama chenun ye ván nchuhn, ne co conan ne ihyan cuahn che nahne. Ate u ne, hua cuahn dama conán nduco ne.

Rentuhno sahn ndinan chahn cava che cahno se Lázaro

⁹ Ama yahn ihyan nación yahn Israel, checadino ye che yan Betania quenan Dihvo vo, ne cuahn ye quendihchero ye ihyan. Namin nahndihchero ye Lázaro, ihyan min che ndedetuhche Dihvo vo ihyan ván tenahn. ¹⁰ Tuhme ntuhno chidocuyán ndinan chahn che namin nduco Lázaro cahno se ihyan, ¹¹ te a cava Lázaro che ́ma yahn ihyan nación yahn Israel rihcoman ye sahn, ritahno ye Dihvo vo.

Chenda Dihvo vo Jesucristo yan Jerusalén

¹² Ama yahn ihyan nda ye vihco ro yudo, yan Jerusalén. Chi dave tama ro me ne, checadino ye che va che nda Dihvo vo. ¹³ Tuhme chihca ye iyon, quenda ye, ne cuahn ye quendi yune ye Dihvo vo.

Cuahn che tahn nun ye ihyan ne, chenda ye viyan rah yeno ye:

—¡Ndeva vo yavenan Dihvo vo Dendiohs! ¡Ndeva vo yavenan ihyan cuh che dechuh ye! ¡Ndeva vo yavenan ihyan cuh che Rey yahn nación yuhn vo Israel!

¹⁴ Dihvo vo ne, ndaca ye ɣama burro lihn, quendudo ye ite, te a ndirun nañ Ndudo yahn Dendiohs tuhca:

¹⁵ Nchuhn ihyan yan Jerusalén, hua dehva rahco ne.

Condihche ne. Cochi Rey yahn ne,
quendudo ye ɣama burro lihn.

¹⁶ Ro menan ne, hua chenahn ihyan apóstol yahn dehtenduh che tuhchan, ate adive cuahn che a conahn Dihvo vo vahchetero ne, tuhme chenahn ye che nducuahn che chahno chi Dihvo vo ne, a ndirun yahn nañ Ndudo yahn Dendiohs.

¹⁷ Ihyan che ndihchero ye vederihno che din Dihvo vo, ndedetuhche ye Lázaro van tenahn ne, rente ye yahn. ¹⁸ Chahn ino ihyan yahn vederihno me, ne chemin che ama yahn ye chahn ye chendi yune ye Dihvo vo. ¹⁹ Tuhme rente sahn fariseo chahn van man se nduco vih:

—Condihche nchuhn. A chihnonan yahn ntiyon yuhn vo, te nducoyaca ihyan ne, a chinduco ye ihyan cah.

Ama o sahn nación yahn Grecia ne, nahndihchero se Dihvo vo Jesucristo

²⁰ Van ihyan che chahn ye vihco min yan Jerusalén, ndeva ye yavenan Dendiohs ne, nduko neve sahn nación yahn Grecia. ²¹ Sahn chahn ne, chahn nda se nañ ɣama ihyan yan Betsaida, estado

yahn Galilea, duche ye Felipe, ne rahn se ri se ihyan:

—Codin ne favor, ne quenda ne nuhn nañ Jesúś, te nahñ ndihchero nuhn ihyan.

²² Felipe ne, chahn ye rahn ye nduco Andrés, ne cuahn nduh che o ye, yahve ye Dihvo vo. ²³ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—U che rinducó nducoyaca ihyan ne, adecodehno ura náhn vahchetero. ²⁴ Cuaco ráhn rí nchuhn te cava che co yahn ama ndute trigo, ndo ndeh ne, va che cuehche ndiyahn. Ndete che hua cuehche ne, hua co ndeh. ²⁵ Ihyan che nahñ ndedevahn mān ye ihyan ne, denda ye ihyan. Ate ihyan che rihco mendahn ye ihyan muhn iyehnse ne, cuachtenan ye vahchetero numacuahn ro. ²⁶ Duh ihyan che nahñ din ye ntiyon yáhn ne, va che cahco dama ino ye conduco ye u. Ihyan che redin ye ntiyon yáhn ne, cuachtenan ye vahchetero nducó, ne din Chidá che quendah yavenan ye.

Rahn Dihvo vo Jesucristo te va che cahno se ihyan

²⁷ 'Mān ne, ama rán. Ate ndotenan che cahmá có Chidá che ndedevahn ye u, cahnevi ye che va che chuhríhn ne, tahque ndah cahco dama inó, te a cava che chuhríhn che cochí. ²⁸ Chidá, cahmá có ihyan: "Vá vedeyeno che dináhn nducuahn che chihquentiyon ne, cava che quendah yavenan ne."

Tuhme chenun ama ndudo che chica vahchetero, che rahn:

—A dín che quendah yavenán. Mān ne, dín che quendah yavenán tama yune.

²⁹ Chihnevan ihyan che chenun ye min, ne nahn ye ne, rahn ye che chine dave. Nahn tun ye ne, rahn ye te co ąma ángel yahve ye Dihvo vo. ³⁰ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Ndudo che chihnevan nchuhn ne, a cava man ne, ndiyu cava u. ³¹ A nda ura che cuhnde cade yahn ihyan iyehnse, ne chundah, sahn min che rihquentyon se iyehnse ne, ndahco ndiya Dendiohs sahn. ³² Cuedevano nchuhn te cuahn che conan yáh, dín che cotahno ihyan numachahte iyehnse u.

³³ Che tihca rahn ye ne, rahn ye nduhcq che va che coh ye. ³⁴ Rahn ihyan chahn ri ye ihyan:

—A devano nuhn te nán Ndudo yahn Dendiohs ne, a ndirun che ihyan che a va cade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehnse ne, hua nda ro che cuihno vederihquentyon yahn ye. ¿Taca che rahn ne che ndih che rinduco ne nducoyaca ihyan, conan yah ne? ¿Duh ndih tuhme ne?

³⁵ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Conan cá te neve ro nduko nchuhn, cacuáhn nchuhn. Cuihcovan ne ndudo yáhn, cava che runecade cuahetchica ne, ne co ndevahn ne, te ihyan che hua runecade vatechica ye ne, nde hua devano ye ti nda ti tuno ye. ³⁶ Cuitahno nchuhn u, numanahn che quenán nduko ne, cava che co ne ihyan runecade.

Chihno rahn Dihvo vo chemin ne, chihcoman ye ihyan chahn, ne cuahn ye.

*Deh cuando che hua ritahno ihyan nación yahn
Israel Dihvo vo Jesucristo*

³⁷ Andahre ama din Dihvo vo vederihno van ihyan chahn ne, hua chitahno ye ihyan. ³⁸ Hua chitahno ye, te va che conahn nduco ye, nduhca che dirun ihyan profeta Isaías tuhcca:

Dihve, neve cuahn ra ihyan che ritahno ye ndudo che rahndudo nuhn.

Neve cuahn ra ihyan che tumacadino ye vederihquentiyon yahn ne.

³⁹ Tihca chi che hua chi chitahno ihyan chahn. Namin dirun ihyan profeta Isaías tuhcca:

⁴⁰ Dendiohs ne, deche ye ndutinan ihyan chahn man, din cheche ye chedave yahn ye man, cava che hua nchanan ye man, hua conahn ye man,

ne hua cotahno ye Dihvo vo, ndevahn ye.

⁴¹ Tihca dirun ihyan profeta Isaías yahn vederihquentiyon chahte yahn Dihvo vo, te chinahn ama vederihno nduco ye, ndihchero ye vederihquentiyon min.

⁴² Andahre tihca ne, ama yahn ihyan nación yahn Israel chitahno ye Dihvo vo. Nde sahn ndinan chahn, chitahno neve se. Ate hua chihco ro se che ritahno se ihyan, yahn che vah se che cahnevi sahn fariseo chahn vederihquentiyon yahn se chete yaco. ⁴³ Hua chihco ro se che ritahno se Dihvo vo, te tahque renan ino se che quendah yavenan se nan ihyan iyehnse che co nan Dendiohs.

*Ihyan che hua rihcovan ye ndudo yahn Dihvo vo
Jesucristo ne, va che condaye*

⁴⁴ Ama yune cuahn che rahndudo Dihvo vo ne, ama dito rahn ye:

—Ihyan che ritahno ye u ne, namin ritahno ye Dendiohs Chida, ihyan min che dechuh ye u.

⁴⁵ Ihyan che rendihche ye u ne, retumacadino ye tāçä ihyan min. ⁴⁶ U ne, ndá muhn iyehnse, ricuáhn Ndudo yahn Dendiohs, cäva che ihyan che cotahno ye u ne, ndevahn ye, ne runecäde cuahenan ye. ⁴⁷ Ate ihyan che rihnevan ye ndudo yáhn, ne hua redinahn ye ne, ndiyu che nahmán che dín castigo ihyan, te ndá cäva che ndedeváhn ihyan iyehnse, ndiyu demän che dín castigo ihyan.

⁴⁸ Ihyan che racondäh vedäme ye u, ne hua richcován ye ndudo yáhn ne, va che co ye castigo ro che cuihno iyehnse, tunoca che hua dinahn ye ndudo che ricuáhn. ⁴⁹ Tihcä, te Dendiohs Chida, ihyan min che dechuh ye u ne, a ndudo che rihquentiyon ye che renté män, che rahndudó män, ndiyu dehtenduh che ri yeno män. ⁵⁰ A devanó te che rihquentiyon Chidá ne, che cuahenan ihyan vahchetero cuahn dama. Chemin che rahndudó nduhcä che rihquentiyon ye u.

13

Dihvo vo Jesucristo ne, nano ye cah ihyan apóstol yahn ye

¹ Cuahn che a tāma ro ra renda che cuanan vihco ro yudo me ne, nducote a devano Dihvo vo che a ndä ro che ndäca ye iyehnse, ne nahm ye nan Dendiohs Chida ne, chihco ro ye nduhcä che äma yahino ye ihyan yahn ye. ²⁻⁴ Chundah ne, a nde menän cahn nun se chete chedave yahn Judas Iscariote, daya Simón, nduhcä che ndihcue ndeh se Dihvo vo. Nducote Dihvo vo ne, a devano ye che

a mān Dendiohs Chida ndāhco ye nducuahn vederihquentiyon tāh ye mān, nān ihyan min chica ye mān, min nāhn ye mān ne, ura che chihno cheh vino ye nduco ihyan apóstol yahn ye ne, necuan ye nān mesa. Chehnevi ye tino tu che quenun ye, ne chetāh ye ̄ama toalla, chacondihco ye yutorān ye. ⁵ Namin chetāh ye cu che renāno nun ye tāh ye, ne chih ye nune. Tuhme canān renāno ye cāh ihyan apóstol yahn ye, ne renedin cuma ye nduco toalla me.

⁶ Cuahn che ndā ye nān va Simón Pedro cāva che nano ye cāh ye ne, rāhn ihyan min ri ye ihyan:

—Dihvé, ̄tācā che ndih nāno ne cāh ne?

⁷ Ndahconan Dihvo vo, ne rāhn ye ri ye ihyan:

—Mān ne, hua renehn deh conahn che tihcā redín, ate adive ne, conechn.

⁸ Ate rāhn Simón Pedro ri ye Dihvo vo:

—U ne, hua ndā ro che nāno ne cāh.

Rāhn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Ndete che hua nanó cah ne, ametah din quandé di vān ihyan yāhn.

⁹ Rāhn Simón Pedro ri ye Dihvo vo:

—Dihvé, ndete che tihcā ne, conāno ne ndiyu demān cāh, te namin conāno ne tāh mān, tīn mān.

¹⁰ Ate rāhn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Ihyan che a dave ye ne, a de cāh ye rendotenan che ntu. Nchuhn ne, a dave ne, andahre hua nducoyaca ne.

¹¹ Rāhn ye te hua dave nducoyaca ihyan chahn, yahn che a devano ye te ̄ama cha sāhn che chi cuando se vān ihyan chahn ndihcue ndeh se ihyan.

12 Chihno nāno Dihvo vo cah ihyan chahn ne, ndonun ye tino tu yahn ye, ne ndaconan chihnde ye nān mesa. Tuhme ráhn ye ri ye ihyan chahn:

—¿A chenahn nchuhn deh conahn che nānó cah ne? Cahmá có nchuhn deh conahn che tihcā nānó cah ne. **13** Nchuhn ne, renevahnecon ne u, ráhn ne te a u che Dihve ne mān, Ihyan Ricuahn yahn ne mān, ne cuaco che ráhn ne. **14** Cua cuande nchuhn. Andahre u che Dihve ne mān, Ihyan Ricuahn yahn ne mān, ate nānó cah ne. Tihsā quenan cuma che din yahino əma tāma ne vih, nāno ne cah vih. **15** Chihcō ejemplo cuh cāva che quendi ne. **16** Cuaco ráhn rí nchuhn te nde əma mozo hua tahquē chahte vederihquentiyon yahn se che co patrón yahn se. Namin nde əma sahn che rahn ntion hua tahque chahte vederihquentiyon yahn se che co ihyan che redechuh ye sahn. **17** Ndete che chenahn nchuhn yahn ejemplo che chihcō yahn ne, ne dinahn ne ne, əma ndah ro yahn ne.

18 'Che tuhcā ráhn ne, hua cāva nducoyaca nchuhn. U ne, ndiyu che hua tumacadinó duh nduh nchuhn che tendahnún nchuhn, ate va che conahn Ndudo yahn Dendiohs che a ndirun tuhcā: "Sahn che dāma reh dāma rih se nducó ne, sahn mīn che din tān se nducó." **19** Ráhn rí nchuhn ndudo cuh mān che ametah conahn, cāva che cuahn che a conahn ne, cotahno ne te a u che a va cade che chí ndedeváhn ihyan iyehnse. **20** Cuaco ráhn rí nchuhn te adecoduhno ihyan che nevahnecon ye ihyan che dechúh ihyan ne, a u renevahnecon ye. Me ihyan che renevahnecon ye u ne, renevahnecon ye Dendiohs Chida, ihyan min che dechuh ye u.

Dihvo vo Jesucristo ne, rahn cuaco ye te Judas va che ndihcue ndeh se ihyan

²¹ Chihno rahn Dihvo vo chemin ne, ąma chi rąn ye, ne rahn cuaco ye:

—Cuaco ráhn rí nchuhn te ąma cha nchuhn ndihcue ndeh ne u.

²² Ihyan apóstol chahn ne, a ndere rendihchenun ye nān vih, rendedecadino ye duh yahn che rahn Dihvo vo. ²³ Ama ihyan apóstol che ąma yahino Dihvo vo ihyan ne, dama va ye nduco vih. ²⁴ Din tāh Simón Pedro yahn ye, cava che tumerune ye Dihvo vo duh yahn che rahn ye. ²⁵ Tuhme cuahn ndą ca ye nān Dihvo vo, ne tumerune ye ihyan:

—Dihvé, ¿duh yahn che rahn ne ne?

²⁶ Ndaheconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Decahndá ąma ndi pān, ne sahn che cāh, cheh se ne, a sahn min.

Tuhme decahndá Dihvo vo ąma ndi pān, ne cāh ye, cheh Judas Iscariote, dāya Simón. ²⁷ Ndetahno che chetah Judas pān me ne, quenun chundah chete chedave yahn se. Tuhme rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Cha che ndihque che din ne, codin no ndetahno.

²⁸ Nde ąma ihyan che vate ye nān mesa ne, hua chenahn ye deh cuande che tihcā rahn Dihvo vo ri ye Judas. ²⁹ Nducote sahn min ndi se tesorero yahn ihyan chahn ne, chemin che nāhn ye ne, ndedecadino ye, te co rahn Dihvo vo nduco se che cua se dehtenduh che nahn yahn vihco, o che cāh se tume ihyan chevāh. ³⁰ Ura min ne, a man, ne

cuahn che chihno cheh Judas pan me ne, quendah
vah se cuahn se.

Ama vederihquentiyon ra

³¹ Cuahn che a chuh Judas cuahn se ne, rahn
Dihvo vo:

—Man ne, u che rinducó nducoyaca ihyan
ne, nan dehtenduh che cuahno co ne, cuhnde
ro vederihquentiyon chahte yahn. Namin cuh-
nde ro vederihquentiyon chahte yahn Dendiohs.
³² Nducote u che rinducó nducoyaca ihyan, cahco
ro vederihquentiyon chahte yahn Dendiohs ne,
namin Dendiohs ne, cahco ro ye vederihquen-
tiyon chahte yahn, ne a nun cuahn cahco ro ye.
³³ Dayá che yahinó nchuhn, a te neve ro ra che
quenán nduco ne. Nchuhn ne, nuhn ne u, ate
anduhneca che rahn nduko sahn ndinan chahn
ne, tihca rahn nduko ne man, te nan che nahn
ne, hua co cahn ne quenuhn ne u. ³⁴ Cahco ama
vederihquentiyon ra cava nchuhn. Chemin ne,
che din yahino ama tama ne vih, nduhca che
yahino man nchuhn. ³⁵ Ndete che din yahino ama
tama ne vih ne, tumacadino nducoyaca ihyan che
ritahno ne u.

*Rahn Dihvo vo Jesucristo te cahma Pedro te hua
rendihche ye ihyan*

³⁶ Simon Pedro ne, tumerune ye Dihvo vo:

—Dihve, ti che nahn ne ne?

Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Nan che nahn ne, hua co condoque u man, ate
adive ne, condoque u.

³⁷ Tuhme rahn Pedro ri ye ihyan:

—Dihvé, ¿dehco che hua co conducó ndih mān?, te nde vá vedeyeno che cahco mendáhn u, andahre cahno ihyan u cava ne.

38 Ate rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Ndere rahn che ve vedeyeno che cahco mendahn di, cava u. Cuaco ráhn rí di te numanahn che metah cuah tuh ne, cahme ino yune te hua rendihche u.

14

Atenān che cotahno ihyan Dihvo vo Jesucristo che co cuahtenantye nān Dendiohs Chida

1 'Hua ndeh ndedecadino nchuhn. Codin chahtino ne Dendiohs. Namin codin chahtino ne u. **2** Vaco Chidá ne, ama va nān che cuahtenant ihyan. Ndete che hua tihcā ne, a rahn cá rí nchuhn. Cáhn cahcoyán nān che cuahtenant ne.

3 Cuahn che a cháhn chihcoyán nān che cuahtenant nchuhn ne, chi tún ndicheckuá nchuhn cava che cuahtenant ne dāma nducó nān che conán.

4 Nchuhn ne, a devano ne ti náhn. Namin a devano ne tācātuno ne min.

5 Rahn Tomás ri ye Dihvo vo:

—Dihvé, nducote hua devano nuhn ti che nahne ne, nde hua codevano nuhn tācā che co tuno nuhn min.

6 Rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—A u che retihyon yuné ihyan, a u che ricuáhn ndudo cuaco, a u che rendedeváhn ihyan. Atenān cava u che co cuahtenant ihyan nān Dendiohs Chida. **7** Ndete che a tumacadino nchuhn yahn vederihquentiyon che quenan cumá ne, namin

tumacadino ne duh che Chidá. Mañ ne, a tumacadino ne duh che Chidá, anduhneca ndete che a ndihchero ne ihyan.

⁸ Tuhme rahn Felipe ri ye Dihvo vo:

—Dihvé, codin ne che co ndihchero nuhn Dendiohs Chida, ne nduco chemin ne, a cochahtino nuhn.

⁹ Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye:

—Felipe, ametah ro che rinducó nchuhn, me ¿tacá che hua retumacadine yahn vederihquentiyon yáhn? Ihyan che rendihchero ye u ne, anduhneca ndete che rendihchero Dendiohs Chida. Ametah deh cuande che caque u che dín che ndihchero nchuhn ihyan. ¹⁰ Che tihcá rahn ne, rihque ro che hua devene che u ne, rinducó Chidá, ne rinduco mán ye u. Ndudo che ricuáhn nchuhn ne, ndiyu che cuande yahn mán, te che cuande yahn Chidá. A ihyan min che rinduco ye u, redin ye che rinahn ntiyon yahn ye. ¹¹ Cuitahno nchuhn che u ne, rinducó Chidá, ne mán ye rinduco ye u. Me ndete che hua co cotahno ne chemin che dendudo renté nduko ne ne, cuitahno ne yahn vederihno che redín. ¹² Cuaco ráhn rí nchuhn te ihyan che ritahno ye u ne, namin din ye vederihno nduhca che redín, nde vederihno che tahque rahte din ye. Tihcá, te u ne, náhn nan Dendiohs Chida, ¹³ ne nducuahn che caca nchuhn ihyan che cuande yáhn ne, u che Daya ye ne, dín che conahn nduko ne, cahco ró che ama chahte vederihquentiyon yahn ye. ¹⁴ U dín che conahn nduko nchuhn adecodehno che caca ne che cuande yáhn.

*Rahn Dihvo vo Jesucristo che dechuh ye Vaco
Ndah yahn Dendiohs*

15 'Ndeté che yahino nchuhn u ne, codinahn ne che rihquentiyón. **16** Nducote va che náhn ne, caca favor Chidá, ne dechuh ye Vaco Ndah yahn ye conduco nchuhn cuahn dama, ndaca vedechahtino yahn ne. A Vaco Ndah yahn ye redin che renahn ihyan cha che cuaco. **17** Ihyan nunde ne, hua co conduco Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan, te hua retumacadino ye vederihquentiyon yahn. Ate nchuhn ne, retumacadino ne, te rinduco Vaco ye nchuhn, ne conun nchuhn cuahn dama. **18** Hua ama yune cahcomán nchuhn, te ndaconan conducó nchuhn. **19** Cuihno neve ro ne, ametah ndaconan ndihchero ihyan iyehnse u, ate nchuhn ne, tumacadino ne che quendí conducó nchuhn, ne cuachtenan ne vahchetero, te u ne, vá cava ne. **20** Tuhme tumacadino ne te u ne, rinducó Chidá. Me nchuhn ne, ndichahtino ne u, ne rinducó nchuhn. **21** Ihyan che renahn ye, ne redinahn ye che rihquentiyón ne, rihco ro ye che yahino ye u. Chidá ne, yahino ye ihyan che yahino ye u, ne namin u ne, yahinó ihyan, ne rinducó ihyan.

22 Ama ihyan apóstol che duche ye Judas, ndiyu Judas Iscariote ne, tumerune ye Dihvo vo:

—Dihvé, ¿dehco che rahn ne che conduco ne nuhn, ne hua conduco ne ihyan iyehnse ne?

23 Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Ihyan che yahino ye u ne, redinahn ye che rihquentiyón. Ihyan chahn ne, yahino Chidá ihyan man, rinduco ye ihyan man. Namin u ne, rinducó ihyan. **24** Ihyan che hua yahino ye u ne, hua redinahn ye che rihquentiyón. Ndudo che ricuáhn nchuhn ne, a ndudo yahn Chidá, ihyan min che dechuh ye u, ndiyu ndudo yahn man.

²⁵ 'Rete cuandé nchuhn nducuahn ndudo che tuhchan numanahn che quenan cá nduco ne. ²⁶ Avane ne, Vaco Ndah yahn Dendiohs, che dechuh ye che cuande yáhn, cava che nte vedechahino nchuhn man, conan nchuhn man ne, din che conahn nchuhn nducuahn man, ntihyon yan nducuahn che te cuandé nchuhn man.

²⁷ Man ne, Dendiohs conduco ye nchuhn. Dín che ́ma ndahcā cuahenan ne, cuahete dihn chedave yahn ne, ne chemin ne, hua co din nde ́ma ihyan iyehnse. Hua ndeh ndedecadino nchuhn, nde huane dihya ne co. ²⁸ A chihnevan nchuhn che ráhn rí nchuhn che náhn, ne ndaconán conducó nchuhn. Ndete che cuaco che yahino nchuhn u ne, nde tuno chi yeno ne che ráhn rí nchuhn che náhn nán Chidá, te Ihyan min ne, tahque chahte vederihquentiyon yahn ye che co u. ²⁹ A nde man no ráhn rí nchuhn, cava che cuahn che a conahn ne, cotahno ne che a nán ihyan min che náhn.

³⁰ 'Ametah tuno ura yáhn che quendi cá te cuandé nchuhn, te a cochi nino ura che conahn che nahm chundah, sahn min che rihquentiyon se iyehnse cuh. Sahn min ne, metah nde ́ma vederihquentiyon yahn se nán, ³¹ ate cuahncún che conahn nduhcā che nahm se, cava che codevano ihyan iyehnse che yahinó Chidá, ne redináhn che rihquentiyon ye. Man ne, caco vo muhn, cuhn vo nduco nchuhn.

15

Ejemplo yahn dihyo uva

¹ 'U ne, anduhneca dihyo uva ndah. Me Chidá ne, anduhneca ihyan che redin ye cuđado dihyo uva. ² Dune dihyo uva che hua ri yahn ne, rihca ye. Ate dune che ri yahn ne, rihca ndudo ye mān, renedin dave ye mān, cāva che tahque co yahn. Anduhneca ndete che tihcā redin Chidá nduco ihyan che ritahno ye u. ³ Nchuhn ne, anduhneca dihyo uva che a nedin davé, tihchan ne, yahn che a chicuáhn nchuhn. ⁴ Cuiquendi ne cochahtino ne u, ne u ne, quendí nda quandé nchuhn. Ndete che nda riya ąma dune dihyo uva ne, ametah co yahn, te ametah nda nān duto. Cuihco nchuhn cudado cava che hua cuahno co ne tihcā. Ndete che hua quendi ne cochahtino ne u ne, co ne nduhcā dune dihyo uva che a metah ri ndute yahn, yahn che ametah nda nān duto.

⁵ 'U ne, anduhneca duto dihyo uva. Me nchuhn ne, anduhneca dune. Nchuhn che nda quandé nchuhn, ne ndete che quendi ne cochahtino ne u ne, co ne nduhcā dune dihyo uva che ąma ri yahn. Ate che tin demān nchuhn ne, hua dehva co din ne, te hua ndichahtino ne u. ⁶ Duh nchuhn che hua cochahtino ne u ne, cuacondāh vedamé nchuhn, co ne nduhcā ąma dune dihyo uva che a ntāh. Dune chemin chan ne, retih, ne renedin dāma ihyan rihquiyāhn ye.

⁷ Ndete che quendi nchuhn cochahtino ne u mān, quendi ne dinahn ne che a chicuáhn nchuhn mān ne, cuica ne deh che nahne, ne conahn nduco ne. ⁸ Chidá ne, riquendāh yavenān ye cuahn che ąma ndāhcā redin nchuhn ntiyon. Nduco tihcā ne, rihco ro ne che numa cuaco rinduco ne u. ⁹ Nduhcā che yahino Chidá u ne,

tihcä yahinó nchuhn. Cuiquendi ne, cochahtino ne u, ne quendí din yahinó nchuhn. ¹⁰ U ne, redináhn vederihquentiyon yahn Chidá, ne cuahn dama yahino ye u. Namin nchuhn ne, ndete che dinahn ne che rihquentiyón ne, quendí din yahinó nchuhn.

¹¹ 'Tihcä ricuáhn nchuhn cäva che ąma co yeno ne nduhcä che yeno mán. ¹² Vederihquentiyon yáhn cäva nchuhn ne, che din yahino ąma tama ne vih nduhcä che yahino mán nchuhn. ¹³ Vedeyahino che tahque chahte che co cuahtenant cuma ihyan ne, che cahco mendahn ye ihyan coh ye, ndedevahn ye amigo yahn ye. ¹⁴ Nchuhn ne, amigo yáhn nchuhn, ndete che dinahn ne che rihquentiyón nchuhn. ¹⁵ Ihyan ne, hua renecäh cuande ye mozo yahn ye dehtenduh che redin ye. Ate nchuhn ne, amigo yáhn nchuhn. Hua rinó nchuhn nduhcä mozo yáhn, ne chemin che chicuáhn nchuhn nducuahn che te cuande Chidá u. ¹⁶ Ndiyu nchuhn che tendahnun ne u. A mán che tendahnún nchuhn, ne chihquentiyón nchuhn che din ne ntiyon yáhn, ntiyon min che cochihve numacuahn ro. Nduco tihcä ne, din Chidá che conahn nduco ne, nducuahn che caca ne ihyan che cuande yáhn. ¹⁷ Män ne, ndaconan rihquentiyón nchuhn che din yahino ąma tama ne vih.

Ihyan iyehnse ne, rendihche tan ye Dihvo vo Jesucristo män, ihyanyahn ye män

¹⁸ 'Nchuhn ne, a devano ne che din tän ihyan iyehnse nducó. Chemin che nde hua cahn ino ne cuahn che din tän ye nduco ne. ¹⁹ Nchuhn ne, hua dama ri ne nduco ihyan nunde. Chemin

che hua yahino ye nchuhn nduhcá che yahino ye combiero yahn ye. U ne, a tendahnuñ nchuhn van ye, ne redin tan ye nduco ne, yahn che ametah dama ri ne nduco ye. ²⁰ Cuenecahco nchuhn ndudo che a ráhn rí nchuhn tuhca: “Nde ama mozo yahn ihyan ne, hua tahque yudo se che co man ye.” Ihyan che redin tan ye nducó ne, namin din tan ye nduco nchuhn. Me ihyan che redinahn ye yahn ndudo che ricuáhn ne, namin nevahnecun ye ndudo che cacuahn nchuhn. ²¹ Va che chuhrihn nchuhn nducuahn vedetan yahn ihyan, yahn che rinduco ne u. Din tan ye nduco ne, te hua rendihche ye Chidá, ihyan min che dechuh ye u.

²² 'Nducote ndá, chicuáhn ihyan, ne hua chitahno ye ne, chemin che tahque chihta nunde yahn ye, nde nan che cahma ye metah. ²³ Ihyan che hua ri rendihche ye u ne, namin hua ri rendihche ye Chidá. ²⁴ Vederihno che nde ama ihyan hua nedin ye ne, dín van ye, ate nde nduco nduh ne, rendihche tan ye u man, rendihche tan ye Chidá man, ne chemin che nde tahque chihta nunde yahn ye. ²⁵ Tihca va che co cava che conahn ndudo yahn Dendiohs che a ndirun tuhca: “Andahre nde ama nunde yáhn metah, ate din tan ihyan nducó.”

²⁶ 'A Vaco Ndah yahn Dendiohs che rete vedechahino nchuhn man, che rete duto ndudo yahn ndudo ndah yahn ye man. Dechúh, ne cuahn che nda ne, te duto ndudo yahn ndudo yáhn. ²⁷ Namin nchuhn ne, cah ne duto ndudo yahn ndudo yáhn, te chinduco ne u nde ro che canan ntiyon yáhn.

16

¹ 'Rete cuandé nchuhn yahn dehtenduh che cuahno co ne, c̄ava che hua ndāca dāma ne. ² Sahn tān chahn ne, ndetendāh se nchuhn chete yāco, ne nda ura che adecoduhno sahn che cāhno se nchuhn ne, nde tuno ndedecadiño se che a ntiyon yahn Dendiohs che redin se. ³ Tihcā din se, te hua rendihche se Chidá mān, u mān. ⁴ Cuahn che ndā ura che conahn nduco nchuhn tihcā ne, cuenecāhco ne te a ráhn rí nchuhn.

Vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs

'Ro menān ne, hua te cuandé nchuhn yahn ndudo cuh, yahn che quenan cá muhn iyehnse nduco ne. ⁵ Ate mān ne, náhn nān Ihyan che dechuh ye u, ne nde āma nchuhn hua retumarune ne u ti che náhn. ⁶ Tahque ndah ne, āma chi rān ne che tihcā ráhn nduco ne. ⁷ Rahn cuacó rí nchuhn te tāhque ndah c̄ava ne che náhn, te atenān nduco tihcā co dechúh Vaco Ndah Yahn Dendiohs, nte vedechahhtino nchuhn. ⁸ Cuahn che ndā ne, din che conahn ihyan che chendihco ye nunde mān, din che conahn ye che runecāde u mān, din che conahn ye che Dendiohs ne, techecāde ye yahn ye, din ye castigo ihyan mān. ⁹ Conahn ye che chendihco ye nunde yahn che hua ritahno ye u. ¹⁰ Conahn ye che runecāde u, te náhn nān Chidá, ndācā vān nchuhn. ¹¹ Conahn ye che Dendiohs ne, techecāde ye yahn ye, din ye castigo ihyan, te chundah, sahn min che quenan cuma se vederihquentiyon muhn iyehnse ne, a techecāde ye yahn se, ne va che din ye castigo sahn.

¹² 'Ama va ca ndudo che cacuáhn nchuhn ate meniyon ne, hua tuno vederendededadino yahn ne che conahn ne. ¹³ A Vaco Ndah yahn Dendiohs che recāh duto ndudo yahn ndudo ndah yahn ye. Cuahn che ndā ne, te cuande nchuhn yahn ndudo min. Ndiyu tin deman che tihcā din, te a Dendiohs che rihquentiyon che tihcā din. Namin te cuande nchuhn nde yahn dehtenduh che comān cochi che co. ¹⁴ Ndeva yavenán, te a vederihquentiyon yáhn che te cuande nchuhn. ¹⁵ Tihcā, te nducuahn vederihquentiyon yahn Chidá ne, va tāh. Chemin che ráhn che Vaco Ndah yahn ye ne, a vederihquentiyon yáhn che te cuande nchuhn.

Ihyan apóstol ne, co rān ye, ate adive ne, cuavi vederān yahn ye, ne co yeno ye

¹⁶ 'A tah ra che quenán nduco nchuhn, te náhn nan Dendiohs Chida. Ate adive tah cuahn ne, ndaconan ndihchero ne u.

¹⁷ Tuhme retumerune vih náhn ihyan apóstol chahn vān mān ye nduco vih:

—Ráhn ye che cuihno neve ro ne, ametah ndihchero vo ihyan mān, che adive tah cuahn ne, ndaconan ndihchero vo ihyan mān, che a náhn ye nān Dendiohs Chida mān. ¿Dehra conahn ne? ¹⁸ ¿Dehra conahn che ráhn ye che cuihno neve ro me ne? Hua renahn vo deh conahn che tihcā ráhn ye.

¹⁹ Dihvo vo ne, checadino che hua chenahn ihyan chahn, ne nahntumerune ye ihyan. Tuhme ráhn ye ri ye ihyan:

—U ne, ráhn rí nchuhn che cuihno neve ro ne, ametah ndihchero ne u, ne adive tah cuahn ne, ndaconan ndihchero ne u. ¿A yahn chemin che

ama retumerune vih ne ne? ²⁰ Cuəco ráhn rí nchuhn che əma co ndache ne, nde əma cuaco ne. Numanahn min ne, ihyan nunde ne, əma co yeno ye. Ate cuavi vederan yahn ne, ne co yeno ne. ²¹ Ama ndahtha, cuahn che a ndə ura yahn te che cuacoyahn te ne, ri rən te, yahn che ra yah chete te. Ate cuahn che a chacoyahn te decuah yahn te ne, nde metah renecahco te yahn vedeyah me, yahn che əma yeno te che a va decuah yahn te. ²² Nduhcə vederan min che hua rengu ne, tihcə vederan yahn nchuhn, te cuahn che ndaconan conducó nchuhn ne, əma co yeno ne, nde hua duhva co din che co rən ne.

²³ 'Ndə ro min ne, nde əma nən dehtenduh ametah ndotenan che caca ne u che te cuande nchuhn. Cuəco ráhn rí nchuhn te nducuahn dehtenduh che nahne ne, co caca ne Chidá che cuande yáhn, ne din ye che conahn nduco ne. ²⁴ Nde meniyon ne, nde əma nən dehtenduh hua rica nchuhn Ihyan che cuande yáhn. Mən ne, cuica ne nducuahn dehtenduh che nahne ne, ne din ye che conahn nduco ne, cava che əma co yeno ne.

Dihvo vo Jesucristo ne, ndahco ndiya ye ihyan nunde

²⁵ 'Ricuáhn nchuhn demən nduco ejemplo, ate ndə ro che ametah cacuáhn nchuhn nduco ejemplo, te tahque ndahne, cahma cuacó có nchuhn yahn vederihquentiyon yahn Chidá. ²⁶ Ro min ne, nducuahn dehtenduh che caca ne Dendiohs Chida che cuande yáhn ne, metah ndotenan che u caca favor ihyan che conahn nduco ne, ²⁷ te yahino ye nchuhn, ne mən ye din ye che conahn

nduco ne. Yahino ye nchuhn yahn che yahino ne u mān, yahn che ritahno ne che mān ye dechuh ye u mān. ²⁸ U ne, chicá nān Dendiohs Chida, ndā muhn iyehnse. Mān ne, a nun ndacá muhn, ne nahns tún nān ye.

²⁹ Tuhme rāhn ihyan apóstol yahn ye ri ye ihyan:

—Mān che cuāco ne, rāhn cuāco ne nduco nuhn. Ametah nduco ejemplo rete cuānde ne. ³⁰ A ndero ndi che devano ne nducuahn dehtenduh nde hua rendotenan che cāca ihyan ndih che cāh cuānde ne ihyan. Chemin che ritahno nuhn che Dendiohs dechuh ye ndih.

³¹ Rāhn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Mān ne, a ritahno nchuhn u numa ino ne. ³² Ate a cochi nino ura che cāno ne, cāhn muhn cāñ min ne, cāhcomān ne u. Ate hua demān, te nduco Dendiohs Chida u. ³³ Nducuahn dehtenduh chemin chan ne, rete cuānde nchuhn cāva che cochahtino ne u, ne cuahte dihn chedave yahn ne. Cuedevano ne te va che chuhrihn ne, din tān ihyan nunde nduco ne, ate hua dehva rāhco ne, te va che ndahco ndiyá chundah nduco ihyan yahn se.

17

Dihvo vo Jesucristo ne, covāh ye cāva ihyan apóstol yahn ye

¹ Chihno che tihcā rāhn Dihvo vo nduco ihyan apóstol yahn ye ne, chenihyon nān ye nān ro, ne covāh ye tuhcā:

—Chidá, ndā nino ura che va che chuhríhn. Cuendeva ne yávenán cāva che namin u ne, ndevá

yavenan ne. ² Tihca, te ndih ne, chihco ne vederihquentiyon täh che cahcantiyón nducoyaca ihyan iyehnse man, che ndedeváhn nducoyaca ihyan che tendahnun ne che cotahno ye u, ne cuahtenant ye vahchetero numacuahn ro man. ³ Atenan ndih che Dendiohs, ne ihyan che nevahnecun ye ndih man, u che dechuh ne man ne, atenan ihyan chahn che cuahtenant ye vahchetero numacuahn ro.

⁴ 'U ne, ndevá yavenan ne muhn iyehnse. Namin dináhn ntiyon che chihquentiyon ne che dín. ⁵ Chidá, man ne, cuendeva ne u, ne codin ne che cuhnde ro vederihquentiyon yuhn vo nduhca ro menan cuahn che metah cuhnde iyehnse.

⁶ 'Ihyan che tendahnun ne van ihyan nunde cava che cotahno ye u ne, a cah quandé ihyan che Dendiohs ndih. Ihyan chahn ne, ihyan yahn ne, ne din ne che chitahno ye u, nevahnecun ye ndudo ndah yahn ne. ⁷ Man ne, a devano ye te nducuahn vederihquentiyon che quenan cumá ne, a ndih te ne u. ⁸ Chicuáhn ihyan ndudo yahn ne che ndahco ne täh, ne nevahnecun ye. A checadino ndah ye, ne chitahno ye che a man ne dechuh ne u.

⁹ 'Ricá ndih cava ihyan chuhn che tendahnun ne che cotahno ye u, te ihyan yahn ne ihyan. Ndiyu cava ihyan nunde che ricá. ¹⁰ Nducoyaca ihyan yahn ne, yahn ne ihyan. Namin nducoyaca ihyan yahn ne ne, yahn ihyan, ne a cava ihyan chahn che ndeva ihyan yavenan.

¹¹ 'U ne, ndacá muhn iyehnse, ne nchi cava che conán nduco ne. Ate ihyan chuhn ne, cuahtenant ca ye iyehnse. Chidá che va ne vahchetero, numacuahn vederihquentiyon yahn ne, codin ne

cudədo ihyan che tendahnun ne che cotahno ye u, c̄ava che əma ndudo co no ye nduhc̄a uvo. ¹² Numanahn che quenán muhn iyehnse nduco ihyan chuhn che tendahnun ne che cotahno ye u ne, numacuahn vederihquentiyon yahn ne, dín cudədo ihyan. Hua chinda nde əma ye, atenan əma sahn che a ndinda se, c̄ava che conahn nduhc̄a che a ndirun nən Ndudo yahn ne.

¹³ 'Mən ne, nchí nən ne. Ate numanahn che quenan cá muhn ihyense ne, tihc̄a ricá ndih c̄ava che co yeno ihyan chuhn, nduhc̄a che yeno mán. ¹⁴ Chicuáhn ndudo yahn ne ihyan chuhn, ne ihyan nunde ne, rendihche tən ye ihyan yahn che ametah dəma ri ye nduco ye, nduhc̄a che u ne, hua dəma rí nduco ihyan nunde. ¹⁵ Ricá ndih c̄ava ihyan chuhn. Ndiyu c̄ava che ndetahno ndeva ne ihyan, ate che ndedevahn ne ihyan təh chundah. ¹⁶ Nduhc̄a che ndiyu ihyan nunde u ne, namin ihyan chuhn ne, ametah dəma ri ye nduco ihyan nunde. ¹⁷ Numacuahn vederihquentiyon yahn Ndudo yahn ne, Ndudo min che redin che renahn ihyan cha che cuaco ne, cuihco vih ne ihyan chuhn c̄ava mən ne. ¹⁸ Nduhc̄a che te ne ntion u, dechuh ne u vən ihyan nunde ne, tihc̄a cāh ntion ihyan chuhn, dechuh ihyan vən ihyan nunde. ¹⁹ A c̄ava ihyan chuhn che cāhco mendáhn u cóh, c̄ava che cotahno ye ndudo ndah yahn ne, ne runecəde cuahnenan ye.

²⁰ 'Ricá ndih, ndiyu demən c̄ava ihyan chuhn, te namin c̄ava ihyan che cotahno ye u adive, yahn che cahnevan ye ndudo che cuahndudo ihyan chuhn. ²¹ Chidá, nduhc̄a u nduco ne ne, əma no vederendededadino yuhn vo ne, ricá ndih

che din ne che ama ndudo no co nducoyaca ye, cochahtino ye uvo. Nahn che ama ndudo no co nducoyaca ye, cava che cotahno ihyan iyehnse che ndih dechuh ne u. ²² Vederihquentiyon che te ne u ne, namin cáh ihyan chuhn, cava che ama ndudo no co ye, nduhcá che u nduco ndih ne, ama no vederendedecadino yuhn vo. ²³ Ndih ne, rinduco ne u, ne u ne, rinducó ihyan chuhn, cava che ama ndudo no co ye. Nduco tihcá ne, tumacadino ihyan nunde che dechuh ne u mān, yahino ne ihyan chuhn nduhcá che yahino ne u mān.

²⁴ 'Chidá, ihyan chuhn che tendahnnun ne cava che co nduco ye u ne, náhn che cuahenan ye nducó nān che conán, cava che tumacadino ye yahn vederihquentiyon che numacuahn vedeyahino yahn ne ndahco ne tách nde ro che metah cuhnde iyehnse. ²⁵ Chidá che va ne vahchetero, ihyan nunde ne, hua rendihche ye ndih, ate u ne, rendihché ndih. Me ihyan chuhn ne, a devano ye che ndih dechuh ne u. ²⁶ A cáh cuandé ihyan chuhn yahn vederihquentiyon yahn ne, ne conduco cá ihyan, quendí cáh cuandé ihyan, cava che, nduhcá che yahino ne u ne, tihcá din yahino ne ihyan.

18

Din se preso Dihvo vo Jesucristo

¹ Chihno ráhn Dihvo vo dehtenduh che tuhchan ne, chica ye min nduco ihyan apóstol yahn ye, cuahn ye tāma lādo viche ama ya che duche Cedrón. Ama cuān min ne, va yāhn ndāta, ne min chenda ye nduco vih. ² Judas, sahn min che a rihco

cade se che ndihcue ndeh se Dihvo vo ne, namin a rendihche se min, te ɣama ndeh yune chahn Dihvo vo nduco ihyan apóstol yahn ye.³ Nducote a rendihche se min ne, hua chi vahche yahn se, ne chahn cuaco no se nañ che quenun Dihvo vo. Nduco se ɣama yahn sandado mān, policía yahn yaco mān, che dechuh chidocuyan ndinān nduco sahn fariseo. Sandado chahn mān, policía mān ne, nda se espada mān, linterna mān. Cuahn che a ndā nino sahn chahn ne,⁴ nducote a devano Dihvo vo nducuahn che va che cuahno co ye ne, quendah ye van ihyan apóstol yahn ye ne, tumerune ye sahn:

—¿Duh rinuhn nchuhn ne?

⁵ Ndahconan sahn chahn, ne ráhn se ri se ihyan:

—Jesús yahn yan Nazaret, rinuhn nuhn.

Ráhn ye ri ye sahn:

—A u che ráhn nduco nchuhn.

Judas, sahn min che ndihcue ndeh se Dihvo vo ne, min quenun se van sahn chahn.⁶ Cuahn che ráhn Dihvo vo ri ye sahn chahn che a ihyan min che rinuhn se ne, chica dama nducoyaca se, ne chera se nde ndiyahn.⁷ Tuhme ndaconan tumerune Dihvo vo sahn:

—¿Duh rinuhn nchuhn ne?

Ráhn se ri se ihyan:

—Jesús yahn yan Nazaret rinuhn nuhn.

⁸ Ráhn ye ri ye sahn:

—A ráhn rí nchuhn te a u che ráhn nduco ne. Nducote u che rinuhn ne ne, cuahneecun ne che nahñ ihyan chuhn.

⁹ Tihça chi cava che conahn nduhcä che rahn man Dihvo vo tuhcä: “Ihyan che tendähnun Den-diohs Chida cava che conduco ye u ne, hua chinda nde ąma ye.” ¹⁰ Simón Pedro ne, nda ye ąma espäda. Ndetendah ye, ne chahn ye ąma sahn decahya yahn chidocuyan che tahque ndinän che duche se Malco, ne chacondah ye revan se lədo təh cuaco se. ¹¹ Ate rahn Dihvo vo ri ye Pedro:

—Cuentihyen ndah espäda tih chete vaco. Va che chuhríhn nducuahn che a ndihco çäde Den-diohs Chida.

Quenda se Dihvo vo Jesucristo nən chidocuyan che tahque ndinän

¹² Sandədo chahn nduco sahn ndinän yahn se man, sahn policía yahn yaco man ne, chi ihyo se Dihvo vo, din se preso ihyan. ¹³ Quenda se ihyan ndevaco Anás, inchahn ndico Caifás, chidocuyan che tahque ndinän ye nduyo min. ¹⁴ Caifás ne, a ihyan min che rahn ye ri ye sahn ndinän yahn nación yahn Israel, che tahque ndahcä che ąma no ihyan coh ye cava nducoyaca ihyan nación yahn ye.

Pedro ne, rahn ye te hua rendihche ye Dihvo vo Jesucristo

¹⁵ Simón Pedro nduco təma ihyan apóstol ne, cuahn ye diyahn diyahn cuahñ nən cuahn Dihvo vo. Ihyan apóstol che təma me ne, a rendihche chidocuyan ndinän me ihyan, ne chemin che chi chendə ye ura che ndə Dihvo vo, quenun ye nən che ri chevah vaco chidocuyan ndinän me. ¹⁶ Ate Pedro ne, chandi ye cuahñ chevah me. Tuhme quendah ihyan apóstol che təma me, ne yahve ye

tahn che redin cuđado chendevah me, ne quenda ye Pedro cuăhn chete me. ¹⁷ Tahn che redin cuđado chendevah me ne, tumerume te Pedro:

—¿A ndiyu nduco di rindoque ihyan cah ne?

Ndahconan Pedro ne, rahn ye ri ye tahn:

—Hua. Hua rinducó ihyan.

¹⁸ Nducote ăma iche vino min ne, sahn decahyah yahn chidocuyan man, sahn policía man, ndihco se ăma vacoyahn, ne vatendi se recah ihno se sahn. Namin Pedro ne, nduco ye sahn chahn, nti ye chihto vacoyahn me, recah ihno ye ihyan.

Chihnde çade yahn Dihvo vo Jesucristo nan chidocuyan che tahque ndinan

¹⁹ Chicarune chidocuyan che tahque ndinan me Dihvo vo, duh nduh ihyan che rinducó ye ihyan man, deh che ricuahn ye man. ²⁰ Rahn Dihvo vo ri ye chidocuyan me:

—U ne, cuahn dama chicuáhn van nducoyaca ihyan, chete yaco chahte man, yaco cahya man, nan che rendo dama nducoyaca ihyan nación yahn Israel. Dehve chicuáhn cuăhn man cuăhn ndeh. ²¹ Ndotenan che u căcarune ne ne, cuicarune ne ihyan che chicuáhn. Ihyan chahn căhma ye co ye ndih deh che chicuáhn ihyan.

²² Cuahn che tihcă rahn Dihvo ne, chahn ăma sahn policía yahn yaco vaconan ye, ne rahn se ri se ihyan:

—¿Dehco che tihcă ndahconen yahn chidocuyan ndinan?

²³ Rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Ndete che hua tihcá che ráhn ne, cahme ti quenan che hua ndahcá ráhn. Ate ndete che ndahcá ráhn ne, hua ndahcá din che chehn u.

²⁴ Tuhme ndedechuh Anás Dihvo vo, nchiche ihyo ye, tāh Caifás, chidocuyan che tahque ndinan.

Ndaconan ráhn Pedro che hua rendihche ye Dihvo vo Jesucristo

²⁵ Numanahn min ne, nti Pedro recáh ihno ye ihyan chihto vacyahhn, ne tumerune sahn che chenun min ihyan:

—¿A ndiyu nduco di rindoque ihyan cah ne?

Ndahconan Pedro yahn se:

—Hua. Hua rinducó ihyan.

²⁶ Tuhme qama sahn decahya yahn chidocuyan che tahque ndinān, sahn vih sahn che chacondah Pedro revan me ne, ráhn se ri se Pedro:

—¿Taca hua?, te u ne, ndihcheró di nduco ye min van yahn ndata me.

²⁷ Ndaconan ráhn Pedro che hua rendihche ye Dihvo vo, ne ura min cah tuh.

Quenda se Dihvo vo Jesucristo nán Pilato

²⁸ Tuhme quenda sahn ndinān chahn Dihvo vo, chica se vaco Caifás, ne nda se nduco ye nán palacio yahn gobernador. Ura min ne, a chi dave. Saín chahn ne, hua chenda se chete palacio me, te ráhco se te cahnda yahn se, ne hua co conduco se, ro yudo me. ²⁹ Nducote hua chenda se ne, quendah Pilato, ne tumerune se sahn:

—¿Deh yahn che rica nunde nchuñ yahn ihyan cuh ne?

³⁰ Ndahconan sahn chahn, ne ráhn se:

—A che a duhtuno ihyan sahn tih, ne chemin che checu nuhn sahn tāh ne.

³¹ Tuhme rāhn Pilāto ri se sahn chahn:

—Cuiquenda nchuhn ihyan, cotechecade mān ne yahn ye nduhcā che rihquentiyon ley yahn ne.

Ndahconan sahn chahn, ne rāhn se:

—Ate nuhn ihyan nación yahn Israel ne, metah vederihquentiyon yahn nuhn cāva che cāhno nuhn ihyan.

³² Nduco tihcā ne, canān chinahn che rāhn Dihvo vo nduhcā che va che cāhno se ihyan.

³³ Ndaconan ndondā Pilāto chete palacio, ne cah se Dihvo vo, tumerune se ihyan:

—¿A ndih che Rey yahn ihyan nación yahn Israel ne?

³⁴ Rāhn Dihvo vo ri ye sahn:

—¿A che rendedecadine man che tihcā re-tumerone, o a ihyan rāhn ye ri ye di ne?

³⁵ Ndahconan Pilāto, ne rāhn se:

—U ne, ndiyu ihyan nación yahn Israel u. Sāhn nación yahn ne mān, chidocuyān ndinān mān, checu se ndih tāh. ¿Deh din ne ne?

³⁶ Tuhme rāhn Dihvo vo ri ye sahn:

—Ndiyu iyehnse cuh che rihquentiyón. Chemin che ihyan che rinduco ye u ne, hua cuhn ye cāva che ndedevahn ye u tāh sahn sih.

³⁷ Rāhn Pilāto ri se ihyan:

—¿A Rey ndih tuhme ne?

Ndahconan ye, ne rāhn ye ri ye sahn:

—Rey u, nduhcā che rahn. U ne, ndā iyehnse cuh, chihndeyán, cāva che cuahndudó ndudo cuāco. Nducoyāca ihyan che renevahneçun ye ndudo cuāco ne, rihcovan ye che rahndudó.

38 Rahn Pilato ri se ihyan:

—¿Deh ndudo cuaco che tihcä rahn ne yahn ne?

Chihco cäde se che cahno se Dihvo vo Jesucristo

Chihno rahn Pilato chemin ne, quendäh se tama
yune, ne rahn se ri se sahn ndinan chahn:

—Ihyan cuh ne, nde ąma nunde yahn ye metah.

39 Nchuhn ne, va costumbre yahn ne che ntähté
adecoduhno preso che nahm ne vihco ro yudo. ¿A
nahm ne che ntähté ihyan cuh che Rey yahn ne ne?

40 Tuhme ndaconan cah sahn chahn:

—¡Sahn tih ne, hua! ¡Cuentahste ne Barrabás!
Me Barrabás ne, ąma sahn duco.

19

1 Tuhme chihquentiyon Pilato che chahn
sandädo Dihvo vo. **2** Sandädo chahn ne, dendah
se ąma corona yan, tihyon se tin Dihvo vo, ne
tihyon se ąma tino morädo ihyan, nduhcä tino
che rahtenun rey. **3** Chihno min ne, ndo dama se
nan ye, ne redin cä se che rendeva se yavenan ye.
Rah se:

—¡Ndeva vo yavenan Rey yahn ihyan nación
yahm Israel!

Namin chahn se väconan ye.

4 Quendah tun Pilato, ne rahn se ri se sahn
ndinan chahn:

—Condihche nchuhn. Ndetendäh ihyan
meniyon cava che codevano ne te metah nde
ąma nunde yahn ye.

5 Quendah Dihvo vo, quenun tin ye corona yan
me man, quenun ye tino morädo me man. Tuhme
rahn Pilato ri se sahn chahn:

—¡Nga ye! ¡Condihchero nchuhn ihyan!

6 Cuahn che ndihchero chidocuyan ndinan chahn man, sahn policia man, Dihvo vo ne, numentahn vedetan cah se:

—¡Cuaconahn yah ne sahn! ¡Cuaconahn yah ne sahn!

Rahn Pilato ri se sahn:

—Cuiquenda man nchuhn ihyan, cuaconahn yah ne ihyan, te u ne, a tecotecadé yahn ye, ne a devanó te metah nde ama nunde yahn ye.

7 Ndaconan sahn chahn, ne rahn se ri se Pilato:

—Sahn tih ne, va che coh se, te tihcá rihquentiyon ley yahn nuhn yahn che rahn se che Daya Dendiohs sahn.

8 Cuahn chihnevan Pilato che tihcá rahn sahn chahn ne, nde tahque dihya se chi. **9** Ndaconan ndondá se chete palacio yahn se, ne tumerune se Dihvo vo:

—¿Ti yan vaco ne ne?

Ate Dihvo vo ne, nde hua ndahconan ye yahn se.

10 Tuhme rahn se ri se ihyan:

—¿Dehco che hua rendahconan ne yahn? ¿A hua devano ne te va vederihquentiyon yahn? Co ndahco libre ndih ndete che náhn. Namin co cahcantiyón che conan yah ne.

11 Ndaconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye sahn:

—Nde ama vederihquentiyon, hua co conan come nán, ndete che Dendiohs hua te ye di. Chemin che sahn che checu se u tah ne, tahque chendihco se nunde che co di.

12 A nde ura min rinuhn ino Pilato tacá co ndahco se libre Dihvo vo, ate sahn ndinan chahn ne, cah se yahn se:

—Ndete che ndahco ne libre sahn tih ne, ¡hua amigo yahn ne emperador ndih!, te adecoduhno

ihyan che nahñ co ye rey ne, redin vahche ye yahn ye.

¹³ Cuahn che chihnevan Pilato che tihcä rahn sahn chahn ne, chihquentiyon se che ndiquendah Dihvo vo, ne chihnde se nñan che retechecade se, nñan che duche Gabata che devaco hebreo, che conahn tuhcä: “Nñan Che Chenun Tu.” ¹⁴ Ura min ne, ri tenduh nñan mañhn yahn, ne a tama ro me che ro yudo. Tuhme rahn Pilato ri se sahn ndinan chahn:

—¡Nga Rey yahn nchuhn!

¹⁵ Ate sahn chahn ne, rah se:

—¡Cuedecuihno ne sahn! ¡Cuedecuihno ne sahn!

¡Cuaconahn yah ne sahn!

Rahn Pilato ri se sahn chahn:

—¿Taca che cuaconahn yah Rey yahn ne?

Ate sahn chicocuyan ndinan chahn ne, ndahconan se, ne rahn se ri se Pilato:

—Nuhn ne, atenán emperador che rey yahn nuhn.

¹⁶ Nduco ndudo che tihcä rahn se ne, ndahco Pilato Dihvo vo täh se cava che conan yah ye, ne quenda se ihyan.

Chaconahn yah se Dihvo vo Jesuchristo

¹⁷ Quenda se Dihvo vo, ne quenda ye cruz nñan che va che conan yah ye, cuahn ye ãma cuan nñan che duche Cuete Ine Tin Tenahn, ne che devaco hebreo ne, duche Gólgota. ¹⁸ Min chaconahn yah se Dihvo vo ãma nduco o se, ãma se ãma ãma lado chihto nñan ye. ¹⁹ Dirun Pilato ãma letrero, ne chihquentiyon se che quenan tin cruz. Ndirun tuhcä: “Ihyan cuh che Jesús yahn yan Nazaret, Rey yahn ihyan nación yahn Israel.” ²⁰ Ñama yah

sahn nación yahn Israel ndihchenan se che tihcä ndirun, te nañ che chaconahn yah se Dihvo vo ne, nino viyan me. Letrero me ne, ndirun deväco hebreo män, griego män, latín män.

²¹ Chidocuyan ndinän chahn ne, rahn se ri se Pilato:

—Hua ndahcä che dirun ne “Rey yahn ihyan nación yahn Israel.” Tahque ndah ne, codirun ne “Ihyan cuh ne, rahn ye che män ye che Rey yahn ihyan nación yahn Israel.”

²² Ate Pilato ne, rahn se ri se sahn:

—Che dirún ne, a tihcä conan, ametah ndahcorún.

²³ Cuahn che a chihno chaconahn yah sandädo chahn Dihvo vo ne, cahn mahñ se tino yahn ye van cun se. Namin chetäh se cahteca tu yahn ye, ne nducote chemin ne, hua ntahyon te ndiya ne, ²⁴⁻²⁵ chemin che rahn se nduco vih:

—Tahque ndah ne, hua ndeh vo, ne tendah vo suerte yuhn vo çava che cadino vo cha uvo che quendah yuhn vo che co yuhn vo.

Tihca din se, ne chinahn nduhcä che ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhcä: “Cahn mahñ se tino yáhn nduko vih, ne tendah se suerte cha sahn quendah yahn se che co yahn se tino tu yáhn.”

Chihto cruz nañ che quenan yah Dihvo vo ne, nti chaco ye män, coh chaco ye María, ndahita yahn Cleofas män, María yahn yan Magdala män.

²⁶ Cuahn che ndihchero Dihvo vo chaco ye män, ama ihyan apóstol, ihyan min che ama din yahino ye män, che vatendi ye min ne, rahn ye ri ye chaco ye:

—Chacó, ngä daya ne, nti se tän.

27 Namin rahn ye ri ye ihyan apóstol me:

—Ngä cheque, nti ye tän.

Nde ro min ndeva ihyan apóstol min chaco Dihvo vo ndevaco ye.

Chih Dihvo vo Jesucristo

28 Chihno min ne, nducote a devano Dihvo vo che a chinahn nducuahn ne, cäva che conan conahn nduhcä che a ndirun nän Ndudo yahn Dendiohs ne, rahn ye:

—Yäca rí.

29 Va äma jarro min ndito vino. Tuhme chaconahn sahn chahn äma esponja tin äma nduco che duche hisopo, ne decähnda se esponja me nduko vino me, chaconahn se chende Dihvo vo.

30 Tihve ye vino me, ne rahn ye:

—Män ne, a chinahn nducuahn.

Tuhme chendih ye, ne chih ye.

Äma sandäo ne, terun se lanza ticua Dihvo vo Jesucristo

31 A täma ro me che vihco ro yudo, ne chemin che hua nahm chidocuyän ndinän chahn che cuahrendihco tenähn nän cruz ro che rahtetuhno ihyan, te äma yudo ro min. Chemin che chica se Pilato che dechuh se sandado che cahn se, ndeh se ine dihma ihyan che chenan yah chahn, ne ndedevah se ihyan. **32** Tuhme tahve Pilato sandäo, chahn se, ndeh se ine dihma äma sahn che quenan yah chihto nän Dihvo vo. Chihno min ne, ndeh se ine dihma sahn che täma me.

33 Me cuahn che chahn ndä se nän che quenan yah Dihvo vo ne, ndihchero se che a ndih ye. Chemin che ametah ndeh se ine dihma ye.

³⁴ Ate nde nduco nduh ne, cah Ɂama sandado lanza ticua ye nino van chete ye, ne quendah yun mān, nune mān. ³⁵ U che dirún caca cuh ne, cuaco ndudo che dirún, te mān ndihcheró che tihcā chi. Dirún yahn cava che namin nchuhn ne, cotahno ne. ³⁶ Tihcā chahno chi Dihvo vo cava che conahn nduhcā che a ndirun nān Ndudo yahn Dendiohs tuhca: “Hua ndeh se nde Ɂama ine yahn ye.” ³⁷ Namin chinahn nduhcā che a ndirun tāma cuān nān Ndudo yahn Dendiohs tuhca: “Cuaht-endi se, ndihchero se ihyan che cah se lanza.”

Quenun Dihvo vo Jesucristo chete yayan

³⁸ Chihno min ne, Ɂama ihyan yan Arimatea che duche ye José, che chitahno ye Dihvo vo cuahndeh yahn che vāh ye chidocuyan ndinān chahn ne, chica ye Pilāto cava che cah yune se che ndedevah ye Dihvo vo, quenda ye ihyan, cuhche ye ihyan. Cah yune Pilāto, ne chahn José quenda ye Dihvo vo. ³⁹ Nicodemo, ihyan min che chahn ye vino chendihchero ye Dihvo vo ne, namin chahn ye nduco José, ne quenda ye ndico ndiche kilo nunedān che ndindah nduco mirra mān, áloes mān. ⁴⁰ Ndedevah ihyan chahn Dihvo vo, ne chacotāhme ye nunedān me tino, chahcotuma ye Dihvo vo nduhcā costumbre yahn ihyan nación yahn Israel che rihche ye tenāhn. ⁴¹ Nino nān che nahm yah se Dihvo vo ne, va Ɂama cuān nān che va yahndāta. Min va Ɂama yayán ra nān che nde Ɂama tenāhn metah conun ye. ⁴² Min chaconuhn ihyan chahn Dihvo vo yahn che nino ri, te a cuānan ro che rahtetuhno ihyan.

20

Ntuche Dihvo vo Jesucristo van tenahn

¹ Ro che ndeva ndate ne, chahn María yahn yan Magdala vateyan dāhca, nān yayan nān che quenun Dihvo vo, ne cuahn che ndā ye ne, a ndavi tu chahno che ndechendih chende yayan me. ² Tuhme conahnh ye rano ye nān che quenun Simón Pedro nduco tāma ihyan apóstol, ihyan min che ąma din yahino Dihvo vo, ne rāhn ye ri ye ihyan chahn:

—Ndetendah ihyan Dihvo vo chete yayan, ne hua devano nuhn ti quenda ye ihyan.

³ Ndetahno cuahn Pedro nduco ihyan apóstol che tāma me nān yayan. ⁴ Ȧma rano nduh che o ye cuahn ye, ate ihyan che tāma me ne, tahque dito chano ye che co Pedro, ne tahque menān ca ndā ye nān yayan me. ⁵ Ndihchenun ye chete yayan me, ne ndihchero ye tino che chahcotuma ihyan Dihvo vo che chetave min, ate hua chenda ye. ⁶ Numanahn min ne, ndā Simón Pedro, ne chenda ye chete yayan me. Namin ndihchero ye tino chahn che chetave min. ⁷ Avāne ne, tino che chacotuma tin Dihvō vo ne, ndechetive, quendite Ȧma lādo. ⁸ Tuhme chenda ihyan apóstol che tāma me chete yayan, ne ndihchero ye nduhcā che chi, ne chitahno ye. ⁹ Ro min ne, metah conahnh ihyan chahn che a ndirun nān Ndudo yahn Dendiohs nduhcā che va che ntuche Dihvo vo van tenahn. ¹⁰ Chihno min ne, ndaconan ihyan apóstol chahn nān che chenun ye.

*Dihvo vo Jesucristo ne, chihnde ro ye nān María
yahin yan Magdala*

¹¹ Numanahn min ne, ndaconan María, ne chihnde ye chihto yayan me, raco ye. Ura che raco ye ne, ndihchenun ye chete yayan me, ¹² ne ndihchero ye o ángel chenun ye tino cua, vate ye nān che chacondihte ihyan Dihvo vo. Ama ye cuahñ nān che chi nihno tin Dihvo vo, ne tāma ye ne, cuahñ ndiya cah ye. ¹³ Tumerune ángel chahn ihyan:

—¿Deh cuande che reque ne?

Ndahconan María, ne rahn ye ri ye ángel chahn:

—Racó yahn che quenda ihyan Dihvé, ne hua devanó ti chengu ye ihyan.

¹⁴ Cade chihno rahn ye chemin cuahn che ndaconan ye, ne ndihchero ye Dihvo vo che nti ye min, ate hua devano ye che ihyan min. ¹⁵ Tuhme tumerune Dihvo vo ihyan, ne rahn ye:

—¿Deh cuande che reque ne? ¿Duh rinohn ne?

María ne, rahco ye te co sahn che redin cudoado yahn ndata me, ne rahn ye:

—Ndete che ndih quenda ne Dihvé ne, cahma ne co ne u ti chengu ne ihyan, cava che cahm quenguá ihyan.

¹⁶ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—¡María!

Ndaconan María, ne rahn ye devaco yahn ye, hebreo, ri ye Dihvo vo:

—¡Raboni! —che nahm cahma Ihyan Ricuahn.

¹⁷ Rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Hua nahm tah u, te metah nahn nān va Chidá. Tahque ndah ne, cuehn ngo ihyan apóstol yáhn che nahn nān va Chidá, ihyan min che Chida nchuhn man, Dendiohs yáhn man, Dendiohs yahn ne man.

18 Tuhme chahn María chego ye ihyan apóstol chahn che ndihchero ye Dihvo vo mān, nduhcā che rāhn ye ri ye ihyan mān.

Chihnde ro Dihvo vo Jesucristo nān ihyan apóstol yahn ye

19 A ro min no cuahn che a chi man ne, ndi dāma ihyan apóstol chahn, ne nenecahde ye vah nān che chenun ye yahn che vāh ye sāhn ndinān yahn ihyan nación yahn Israel. Ura min ne, adenān chendā Dihvo vo vah, chandi ye mendāhn, ne rāhn ye:

—Dendiohs din yahino ye nchuhn. Hua dehve rāhco ne.

20 Chihno rāhn Dihvo vo chemin ne, nahme ye tāh ye nān che nchuh clāvo mān, ticua ye mān, ihyan chahn, ne əma chi yeno ye ndihchero ye ihyan. **21** Ndaconan rāhn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Dendiohs din yahino ye nchuhn. Hua dehve rāhco ne.

Namin rāhn ye ri ye ihyan chahn:

—Nduhcā che dechuh Chidá u ne, namin dechuh nchuhn.

22 Tuhme tivenan ye ihyan chahn, ne rāhn ye ri ye ihyan:

—Conun Vaco Ndah yahn Dendiohs nchuhn. **23** Ndete che nchahco ne nunde yahn adecoduhno ihyan ne, a ndāca ye vederenchahco. Me ndete che hua ne, a hua ndāca ye.

Tomás ne, chitahno ye che ntuche Dihvo vo Jesucristo cuahn che ndihchero mān ye ihyan

²⁴ Ama ihyan apóstol chahn che duche ye Tomás, ihyan min che ntahco ihyan che duche ye “Cuahche” ne, metah ye ro che nda Dihvo vo. ²⁵ Cuahn che ntä ye ne, rahn ihyan chenahn chahn ri ye ihyan:

—A ntuche Dihvo vo. A ndihchero nuhn ihyan.

Ate rahn Tomás ri ye ihyan chahn:

—Atenan che terún ndutitáh yahvetáh ye nän che nchuh clavo män, ticua ye nän che nchuh lanza män, tuhme cotahnó che a ntuche ye.

²⁶ Chihno nine ro ne, nto dama tun ihyan apóstol chahn chete ama vah, ne ro min ne, nduco Tomás quenun ye min. Andahre ntude chendevah ne, chenda Dihvo vo chandi ye mendahn, ne rahn ye:

—Dendiohs din yahino ye nchuhn. Hua dehve rahco ne.

²⁷ Tuhme rahn ye ri ye Tomás:

—Condihchero yahvetáh, ne cueteron ndutitah. Namin cueteron ndutitah ticusá. Cuitehne, che a ntuché. Hua o ndedecadine.

²⁸ Tuhme rahn Tomás ri ye Dihvo vo:

—¡Ndh che Dihvé män, Dendiohs yáhn män!

²⁹ Rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Tomás, män ne, ritehne yahn che ndihchero u. Ndah ro yahn ihyan che andahre hua rendihchero ye u, ate ritahno ye u.

Chirun caca cuh cava che cotahno ihyan Dihvo vo Jesucristo

³⁰ Dihvo vo Jesucristo ne, ama ndeh nän ca vederihno din ye nän ihyan apóstol yahn ye che hua ndirun nän caca cuh. ³¹ Me nducuahn che ndirun ne, cava che cotahno nchuhn che Dihvo vo Jesucristo ne, a ihyan min che a va cade che chi

ye ndedevahn ye ihyan iyehnse mān, a ihyan min che Dāya Dendiohs mān, ne nduco che cotahno ne ihyan ne, ndevahn ne, cuahnen ne vahchetero numacuahn ro.

21

*Dihvo vo Jesucristo ne, ndā ye nān chenun
ndache ihyan apóstol yahn ye*

¹ Chihno min ne, ndā Dihvo vo nān che chenun ihyan apóstol yahn ye, chihto vine yahn Galilea nino yan Tiberias. Tuhcā chi: ² Nto dama ihyan apóstol chahn, Simón Pedro mān, Tomás, ihyan min che ntahco ihyan che duche ye “Cuahche” mān, Natanael yahn yan Caná, estando yahn Galilea mān, nduh che o sahn dāya Zebedeo mān, nduco te o ihyan apóstol mān. ³ Rāhn Simón Pedro ri ye ihyan chahn:

—Cáhn cotáh yahca.

Rāhn ihyan chahn ri ye ihyan:

—Namin nuhn ne, cāhn nuhn nduco ne.

Tuhme cuahn ye, né chahtenun ye áma bárco che va nān vine me, ate numa yan min ne, nde áma yahca hua chetah ye. ⁴ Cuahn che a cochi ri dave ne, ndā Dihvo vo chihto vine me, ate ihyan apóstol chahn ne, hua nchanan ye che ihyan min.

⁵ Tuhme rāhn ye ri ye ihyan chahn:

—Nchuhn sahn cāhya, ¿a hua ndaca ne nde áma yahca ne?

Ndahconan ihyan chahn, ne rāhn ye ri ye ihyan:

—Nde áma te hua ndaca nuhn.

⁶ Rāhn ye ri ye ihyan chahn:

—Cotihyon nchuhn yaná yahn ne lādo tāh cuaco barco, ne ndaca ne ite.

Tihçä din ihyan chahn, ne cuahn che ndetendah ye yana me ne, nde hua richa ye che ama ndito yahca. ⁷ Tuhme ama ihyan apóstol, ihyan min che ama din yahino Dihvo vo ihyan ne, rahn ye ri ye Pedro:

—¡A Dihvo vo che ndá ye tan!

Ndetahno che chihnevan Simón Pedro yahn Dihvo vo ne, ndonun ye tino menan yahn ye, ne ca nun ye van nune che cahn ye nan che va ye. ⁸ Nan chenun ihyan apóstol chenahn chahn nduco chitto vine ne, ri tenduh ama ciento metro. Chicahca ye barco me nde min, chihndá ye yana me, ndito yahca. ⁹ Cuahn che ndiquendah ye chete barco me ne, ndihchero ye che va ama vacoyahn, ama chenun nducoyahn, ne quendudo ama yahca nan nducoyahn me, riyuche te. Namin va pan. ¹⁰ Rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Te nchuhn neve yahca che cade chetah ne.

¹¹ Chenda Simón Pedro chete barco me, ne chihndá ye yana me, ndetendah ye van nune. Chenun deman yahca rahte, ri ama ciento quenan o raco ndiche ino te. Andahre ama yah te, ate hua chendant yana me. ¹² Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cochi nchuhn, cahdino ne.

Ihyan apóstol chahn ne, a devano ye che Dihvo vo, ne chemin che nde hua chihquino ye tumerune ye ihyan duh ihyan ye. ¹³ Chahn nda Dihvo vo, ne chetah ye pan me man, yahca me man, ne cah ye, cheh ihyan chahn.

¹⁴ A ro min chi ino yune che chendihchero Dihvo vo ihyan apóstol yahn ye cuahn che a ntuche ye van tenahn.

Dihvo vo Jesucristo ne, yahve ye Simón Pedro

¹⁵ Cuahn che a chihno cahdino ihyan chahn ne, tumerune Dihvo vo Pedro:

—Simón, daya Jonás, ¿a tahque yahine u che co ihyan chuhn ne?

Ndahconan Simón Pedro yahn ye:

—Tacea hua, Dihvé. Yahnó ndih. A man ne devano ne.

Rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Tuhme ne, codin cudádo ihyan yáhn.

¹⁶ Ndaconan tumerune ye ihyan, chi o yune:

—Simón, daya Jonás, ¿a yahine u ne?

Ndahconan Pedro yahn ye:

—Tacea hua, Dihvé. Yahnó ndih. A man ne devano ne.

Rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Tuhme ne, codin cudádo ihyan yáhn.

¹⁷ Ndaconan tumerune ye ihyan, chi ino yune:

—Simón, daya Jonás, ¿a yahine u ne?

Nducote a nde ino yune che tumerune ye Pedro ndete che a yahino ye ihyan ne, chi ndache ye, ne rahn ye:

—Dihvé, a man ne devano ne nducuahn. A devano ne che yahnó ndih.

Rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Tuhme ne, codin cudádo ihyan yáhn. ¹⁸ Cuaco ráhn rí di te cuahn che decahya di ne, rendonon man tino yehn, ne rehn ti che nahm cahn. Ate cuahn che a co ndico di ne, ntah reche, ne tamáca ihyan ntihyon ye tino yehn di, ne quenda yé di nan che hua nahm cahn.

¹⁹ Che tihcá ráhn Dihvo vo ri ye Pedro ne, conahn nduhcá che va che cahco mendahn ye

ihyan nān ntiyon yahn Dendiohs, cahno se ihyan.
Tuhme rāhn Dihvo vo ri ye Pedro:

—¡Cuindoque u!

²⁰ Ura che cuahn ye ne, ndaconan Pedro, ne
ndihchero ye che cuahn nduco ihyan apóstol min
che ama din yahino Dihvo vo, ihyan min che dāma
chihnde ye nduco Dihvo vo cuahn che cheh vino
ye me, ne tumerune ye duh che ndihcue ndeh
ihyan. ²¹ Tuhme tumerune Pedro Dihvo vo:

—Dihvē, me ihyan tih ne, ¿deh co yahn ye ne?

²² Ndahconan Dihvo vo, ne rāhn ye ri ye ihyan:

—Ndete che u náhn che conan ye iyehnse nde
ro che ndaconan chí ne, di ne, hua cuande yehn
chemin. Cuindoque u.

²³ Chemin che chihnde ndudo vān dihno vo che
ihyan apóstol min ne, hua ndā ro che coh ye. Ate
Dihvo vo ne, ndiyu che rāhn ye che hua coh ihyan
min, te rāhn ye te ndete che nahm ye che conan
ihyan min nde ro che chi tun ye ne, hua cuande
yahn Pedro chemin.

²⁴ A ihyan apóstol min che dirun ye caca cuh, ne
a devano vo che nducuahn che dirun ye ne, cuaco.

²⁵ Ama ndeh nān ca dehtenduh che din Dihvo
vo Jesucristo. Ndete che corun queri ama nān
dehtenduh che din ye ne, rāhcó te cuto libro nu-
machahte iyehnse, nde hua tuno nān che conun.
Tihcā chi.

El Nuevo Testamento: Cuicateco de Teutila New Testament in Cuicatec, Teutila (MX:cut:Cuicatec, Teutila)

copyright © 1972 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Cuicatec, Teutila

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Cuicateco, Teutila [cut], Mexico

Copyright Information

© 1972, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Cuicatec, Teutila

© 1972, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

6bd8292c-2070-5c2d-8b8b-378bf0f66afe